300 ҲОВЛИ ТЎЙИ

ТОШКЕНТДАГИ «КРУПНОПАНЕЛЬЖИЛСТРОЙ» ТРЕСТИ ЧИЛОНЗОРДА БЕШТА ЙИРИК ПАНЕЛЛИ УЙЛАРНИ ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРГАН ЭДИ. БУГУН АНА ШУ УЙЛАРНИНГ ҲОВЛИЛАРИ КЎЧ-КЎЛАНЛАР ОРТИЛГАН ЮК МАШИНАЛАРИ БИЛАН ТЎЛИБ КЕТДИ. БУ УЙЛАРГА КЕЧА ВА БУГУННИНГ ЎЗИДА 300 ГА ЯҚИН ХОНАДОН КЎЧИБ КИРДИ.

ЯНГИ УЙИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, ҲАМШАҲАР ЎРТОҚЛАР!

ЯНГИ УЙЛАРГА МАРҲАМАТ

Бугун янги уй-жойларни фойдаланишга қабул этувчи давлат комиссияси бинокорларнинг меҳнати билан бунёд этилган бир қатор янги уйларни кўриб чиқди.

Бугун Тошкентнинг йўлдош шаҳри — Сергелида янги уйлар қаторига яна бир қатор уйлар қўшилди. Бу уйлар 26 тадир. Уларнинг ҳар бири 8-12 квартиралидир. Бу хушбичим бинолар СССР Газ саноати министрлигининг қурувчилари меҳнатига мансубдир. Улар ҳар бир вақтдан унумли фойдаланиб, илғор қурувчилар билан бир сафда баракали меҳнат қилдилар. Бу министрликнинг қурувчилари бугунги кунда яна бир неча уйларни қуришга киришдилар.

* * *

Пойтахтимизда меҳнат қилаётган Днепропетровск областининг қўли гул бинокорлари ваъдаларига вафо қилдилар. Бугун улар Чилонзорнинг 8-13 кварталида 50 квартирали уйни фойдаланишга топширдилар. Бундан ташқари Винница областининг қурувчилари ҳам ўзларининг бошқа ҳамкасбларидан ортда қолмадилар. Улар 50 квартирали муҳташам турар жой биносини армуғон этдилар. Шу кунларда Одесса бинокорларининг меҳнатлари ҳам самарали бўлди. Улар бугун давлат комиссиясининг диққатига 80 квартирали янги уйни тақдим этдилар. Бу уй ҳам юқори баҳолар билан фойдаланишга қабул қилиб олинди.

КИЧКИНТОЙЛАР МАМНУН

Октябрь районидаги Марс проездида бинокорлар 140 ўринли болалар боғчасини бунёд этдилар. Бу бино аҳолининг талабларига биноан бунёд этилди. Уни 6-қурилиш трестининг 32-қурилиш бошқармасининг азаматлари тайёрладилар.

Боғча биносининг лойиҳасини «Тошгипрогор» институтининг лойиҳачилари намуна сифатида тайёрлаганлар. Бинонинг лойиҳаси Тошкентда эмас, балки Ўрта Осиёда ҳам ягонадир. Унинг ҳар бир хонаси, ҳар бир зали болаларнинг яйраб ўсишлари учун бўйсундирилган. Бу ерда бирорта радиатор ёки печкани кўрмайсиз. Унинг иситадиган махсус аппаратлари ҳар бир хонанинг поллари тагига яширинган.

Бугун боғча мураббияси Марям Усмонова кичик эркатойларни янги бинога марҳамат этганликлари билан муборакбод этди. Бугундан бошлаб бинода 140 бола ғуж-ғуж ўйнай бошлади.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

1-йил чиқиши. 1 ДЕКАБРЬ 1966 й. ПАЙШАНБА № 130. Баҳоси 2 тийин

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТХОНЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институтининг клуби студентлар, ўқитувчилар билан лиқ тўлди. Бу ерда «Тошкент оқшоми» газетасининг саҳифаларида чиқаётган «Инсон одоби билан...» рубрикаси остидаги мақолалар муҳокама қилинди.

Институт ректори профессор ўртоқ Ш. Абдуллаев кириш нутқидан сўнг газета редактори С. М. Кароматов газетхонларга редакциянинг қисқа босиб ўтган йўли ва режалари ҳақида маълумот берди. Сўнгра студентлар, ўқитувчилар ва бошқа институт ходимларининг чиқишлари бўлди. Газетхонлар газета саҳифаларидаги мақолаларни муҳокама қилишда актив қатнашдилар.

Кечада кекса шоир Зокиржон Ҳабибий, адабиётимизнинг атоқли адиби Абдулла Қаҳҳор қатнашиб, газета материаллари тўғрисида ўз фикрларини айтдилар. Уларнинг сўзлари студентлар томонидан қарсаклар билан кутиб олинди.

Бу кеча ҳақидаги ҳисобот газетанинг навбатдаги сонида эълон қилинади.

БАХТ

Олтин куз. Кишининг дилига аллақандай хазин ўйчанлик солувчи фасл. Ҳамид ака шундай вақтларда ҳовлидаги скамейкада ўтириб дам олишни жуда севади. Мана бугун у бир томони ерга ботиб суялиб ўтиришга қулайлашиб қолган чўян оёқли оғир скамейкада дам олиб ўтирибди.

1930 йиллар... Ҳали мамлакат экономикаси мурғак боладек мўрт. Қурғоқчилик туфайли нон етишмайди. Бунинг устига ота-она дунёдан кўз юмган. Етим қолган тўрт болани қариндош-уруғлар уйларига олишди. Қайси амакиси ёки холасиникида бўлганини яхши эслолмайди Ҳамид ака. Эсини бир оз танигандан бошлаб Фарғонанинг Қува районидаги болалар уйида тарбияланарди.

Мураббиялар она бўлиб бошини силади уни. Социалистик тузумнинг одиллиги туфайли ошнонга, кийимга муҳтож бўлмай ўсди. Қувадаги болалар уйида 8 йил яшади.

Чирчиқдаги ФЗУ га ўқишга келганида уруш айни қизиган 1942 йил эди. Наридан бери ҳунар ўрганиб ўша пайтда урушга кўплаб металл етказиб турган Магнитогорскка жўнади. Металлургия комбинатида 11 йил ишлади. Ўша ерда уйланди, фарзандли бўлди.

Бироқ, Магнитогорск ҳар қанча яхши жой бўлмасин, унинг дилида ҳамон туғилиб ўсган шаҳрига келиш орзуси пинҳона туғён урарди. Ёшлик даврини ўтказган жойларни, акасини, опа-сингилларини, қариндош-уруғларини қумсарди унинг қалби...

Қўлида чемодан, ёз бўлишига қарамай пальтосини қўлтиқлаб олган қорачадан келган митти гавдали йигитнинг аланглаб турганини кўрган этик тозаловчи:

— Йигитча, утугингизни мойлаб берай? — деди чўткаларини қўлида бир айлантириб, қутичасига тақиллатиб уриб қўяр экан.

Устанинг тез гапирганиданми ёки ўзбек тилини унитаёзганиданми, бояги йигит ялт этиб ноаниқ қараш қилди.

— Почистим сапоги? — қайтарди уста.

Йигит чемоданини қўйиб, баланд курси устига ўтираркан, ийманибгина ўзбек тилида чайналиброқ гаплаша бошлади.

— Шу ерда, Госпитал бозори яқинида турардик. Отам Қорабой ака, тушундингизми, узун йўлакдан уйимизга кирилларди, — тушунтира кетди йигит.

Уста йигитни Сапёрная кўчасидаги тор йўлак орқали кириладиган катта дарвозали ҳовли ичкарисига киритиб юборди. Хушрўйгина кампир кўрпача солиб ҳовлидаги сўрига таклиф қилди. Самоварга ўт қалай бошлаган эди, йигит уни тўхтатиб сўрай бошлади.

— Отим Ҳамид, Қорабой аканинг ўғлиман, танидингизми?

— Тўхтанг, Қорабойнинг ўғли Хайрулла, қизлари Матлуба, Марғуба.

Ҳамид ака опа-сингилларнинг номини эшитиб кўзларига келган ёшини яширолмай қолди.

— Вой бўйгинангдан амманг ўргилсин. Кампир йигитни бағрига босиб, кўз-ёшларини тиёлмай хўнграб юборди.

Ҳамид ака қариндош-уруғлари, опа-сингиллариникида отпуска тугагунча меҳмон бўлди. Келаси йил оиласи билан Тошкентга кўчиб келиб, 701-УНРга ишга жойлашди.

Кейинчалик бу ташкилот 153-трест бўлиб қайта тузилди, кенгайди. Серғайрат Ҳамид ака ўзи севган касби — дурадгорчилик қила бошлади. Тез орада бригадир бўлиб тайинланди.

Ҳамид ака қаерда ишламасин, виждон амрига бўйсунди. Ҳалол меҳнат қилди.

Ҳалол меҳнат обрў келтира бошлади. 1956 йилда у Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Фахрий ёрлиғи» билан мукофотланди. Трест маъмурияти, «Главташкентстрой»нинг ташаккурномаларини олишга муваффақ бўлди. У бошлиқ дурадгорлар бригадаси энг масъулиятли вазифаларни бажарадиган бўлиб қолди.

— «Пахтакор» стадионига электр табло қуриш керак, — деди трест бошқарувчиси планёркада, — кимни тавсия этасизлар?

— Мураккаб опалубкалар талаб этилади, бу вазифани Қорабоевнинг йигитлари яхши уддалайдилар, — дейишди ўтирганлар бир овоздан.

— Ленин майдонида қуриладиган 7 қаватли бино қурилишига кимни юборсак экан.

— Энг яхши номзод Ҳамид Қорабоев-да, — дейишди яна трестдагилар.

Ана шундай хаёллар билан банд бўлиб ўтирган Ҳамид аканинг ўғли Николай югуриб келиб қучоқлаб олди-да:

— Дада, эшитдингизми? — ҳовлиқиб гапира бошлади у.

— Сизни табриклайман, радиода, ҳозиргина айтишди. «Социалистик Меҳнат Қаҳрамони» дейишди. Табриклайман дадажонгинам. — Николай отасининг юз-кўзидан ўпа бошлади. Хотини, қизи Гуля ва қўшнилар бирин-кетин атрофни ўраб табриклаша бошлашди.

— Ҳамид Қорабоевич, Олтин Юлдуз билан.

— Қўшни, қаҳрамонлик билан қутлайман.

Ҳамид ака орденга тавсия этилганлигини билса ҳам, қаҳрамонлик унвонига мушарраф бўлишни кўз олдига келтирган эмасди. Бехосдан келган бахт уни энтиктирди.

— Бугун дам олсангиз бўларди, — қаҳрамонлик унвонини ювинг, — деб қўйишмасди дурадгор ҳамкасблари.

— Меҳнат менга обрў келтирди, уни меҳнат билан оқлашим керак, — дер эди дўстларига у.

...Ленин майдонининг ўнг томонидаги айри устунлар устига қурилаётган бино олдидан ўтган киши бу мураккаб темир-бетон таянчларнинг нақадар аниқ ва силлиқ қўйилганига қойил қолади. Лойиҳасида икки миллиметргача аниқлик билан қўйишга мўлжалланган бу темир-бетон колонналар Ҳамид ака бошлиқ дурадгорлар тайёрлаган опалубкаларга ўрнатилган.

153-трест 17-қурилиш бошқармаси дурадгорлар бригадасининг бошлиғи Ҳамид Қорабоев бахтини ана шундай меҳнатдан топганлардан. Инсон, меҳнат ва бахт. Нақадар бир-бирига ҳамоҳанг ва эгизак бу сўзлар. Инсон бахтини меҳнатдан топади. Зотан бизнинг мамлакатимизда инсон меҳнати рўёбга чиқади. Бахт келтиради.

Ш. ҚОСИМОВ.

Бугунги янгиликлар

ЯХШИ НИЯТ БИЛАН КЎЧАТ ЭКАЙЛИК

«Ўзбекистон гуллари» бирлашмасида шу кунларда аҳолига дарахт кўчатлари сотиш жуда ҳам қизиб кетди. Бирлашма бошлиғи Дадахўжа Азимов бугун бизга қуйидагиларни телефон орқали хабар қилди.

— Бугун бирлашмамиз ходимлари аҳолига ва турли ташкилотларга 22 минг дона дарахт кўчатларини сотдилар. Бу дарахтлар олма, олча, гилос, олхўри, нок меваларининг кўчатларидир. Бирлашмамиз баҳоргача Тошкентнинг ўзига 250 мингга яқин ҳар хил мевали дарахтларнинг кўчатларини етказиб бериш мажбуриятини олган. Бу кўчатлар қардош Қирғизистондан, Тошкентдаги Шредер номли боғдорчилик ва узумчилик илмий тадқиқот институтидан ва совхозлардан келтирилмоқда.

Бундан ташқари бир неча кундан кейин кўчатлар билан савдо қилувчи кўчма дўконлар ташкил қилишга киришяпмиз. Булар «Октябрь», «Партия XXI съезди» массивларида, Сергелида ва бошқа жойларда савдо қилади.

Сиз суратда кўриб турган бу кўркам уйларни украиналик қардошларимиз барпо этишган. Одесса ва Киев қурилиш поездларининг бинокорлари фидокорона меҳнат қилишяпти. Яқинда улар ҳар бири 80 квартирали учта уйни қуриб битказдилар.

М. Нуриддинов фотоси.

ИЖОДИЙ СТУДИЯ

Қўғирчоқ ўйнатувчилар студияси! Қизиқ, бундай студия қаерда экан? Шаҳримиздаги республика қўғирчоқ театрида.

Театр ҳузурида бу хил студия зарурияти туғилган. Бу Театр актёрлар ва рассомлар учун катта ижодий тажриба ўчоғига айланиб қолган. Шунинг учун ҳам бу ерга турли жойлардан актёрлар ҳамда қўғирчоқ театрларининг бошқа ижодий ходимлари келиб туришади. Бу студия фаолияти ҳам ана шу мақсадга қаратилган.

Қўғирчоқ театрлари томонидан тўпланган бой ижодий тажрибаларни кенг ёяётган студияга актёр Галина Радайкина бошчилик қиляпти.

АФҒОНИСТОН КИНОЛЕНТАЛАРИДА

Бугун Тошкент илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар студиясининг кинооператорлари дўст мамлакат—Афғонистондан қайтиб келдилар. Ўзбек кинооператорларидан Турди Нодиров ва Тўлқин Рўзиевлар Афғонистонда қурилаётган газ қувури трассаси ҳақида ажойиб воқеаларни лентапарга туширдилар. Бу трасса Совет — Афғон дўстлигининг қудрати билан бунёд этилмоқда. Трасса қурилишида совет ва афғон мутахассислари барча қийинчиликларни мардонавор енгиб, фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Суратга олинган ленталар асосида бу халқлар дўстлигини, Афғонистон гуллаб-яшнаётган ўлка эканлигини тараннум этувчи фильм яратилади. Фильмга атоқли ўзбек кино арбоби Малик Қаюмов режиссёрлик қилмоқда.

УЙҒУН ПЬЕСАЛАРИ «СОВЕТСКИЙ ПИСАТЕЛЬ»ДА

Ватанимиз пойтахти — Москвадаги «Советский писатель» нашриёти атоқли ўзбек совет шоири, драматурги Уйғуннинг пьесалари китобини босмадан чиқарди. Драматургнинг бу китоби «Ҳуррият» деб аталган.

Тўпламга драматургнинг «Ҳуррият», «Гирдоб» ва «Қалтис ҳазил» пьесалари киритилган.

Асарларни Я. Апушкин таржима қилган. Нашриёт китобни 2000 нусхада чиқариб, иттифоқимиз шаҳарларига жўнатди.

КИНОТЕАТРДА ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТИ

В. И. Ленин номидаги республика пионер ва ўқувчилар саройи ташаббуси билан Тошкентдаги «Восток» кинотеатрида педагогика билимлари киноуниверситети ташкил этилди. Ўқувчилар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириш университет ректоратининг асосий вазифасидир.

Университет тингловчилари ҳузурига кўпгина донгдор кишилар, педагог ва ёзувчилар меҳмон бўлиб келдилар. Милиция ходимлари томонидан ҳам машғулотлар олиб борилади.

Болалар ана шу учрашув ва лекциялар вақтида «Катталар ва кичиклар», «Менинг ўғлим», «Педагогик поэма» сингари фильмларни томоша қилдилар.

ОБ-ҲАВО

Шу кеча-кундузда ҳаво бироз булутли бўлса-да, ёғингарчилик бўлмайди. Бугун кечаси 1—3 даража, эртага кундузи 14—16 даража иссиқ бўлади.

Бугунги янгиликлар

ПЕКИНДАН ЖЎНАБ КЕТМОҚДАЛАР

ПЕКИН. (ТАСС). Пекинга келган хунвэйбинлар Хитой Компартияси Марказий комитети ва Хитой давлат кенгашининг қарорига мувофиқ, Пекиндан жўнаб кетмоқдалар. Пекин темир йўл вокзали ёнидаги поездлар қатнови жадвалига қараганда, ҳар кун Пекиндан хунвэйбинлар тушган 70 дан кўпроқ состав жўнатилмоқда. Уларни жўнатиш учун граждан ва ҳарбий юк автомобилларидан фойдаланилмоқда. Шу юк автомобилларининг четларига ва кабиналарининг эшикларига Мао Цзэ-дун асарларидан олинган парчалар ёпиштириб ташланган.

Хунвэйбинларнинг шаҳарда изғиб юрган агитмашиналари бошқа шаҳарлардан келган хунвэйбинларни қабул қилиб оладиган пунктларни тугатиш тўғрисида марказий органларнинг қарорини эълон қилмоқдалар.

МИШЕЛЬ МИЧОМБЕРОНИНГ АЙТГАНЛАРИ

КАМПАЛА. Бурундида ҳокимиятни ўз қўлига олган Мишель Мичомберо Бужумбура радиоси орқали гапириб, «Бурундининг ташқи сиёсати ўзгармай қолаверади ва илгари олинган халқаро мажбуриятларнинг ҳаммасига риоя қилина беради», деди.

Мичомберо, қўшни давлатлар Бурундининг ички ишларига аралашмаслиги керак, деди ва қўшни мамлакатлар — Конго Республикаси (Киншаса), Танзания ва Руанда билан муносабатларни яхшилаш чоралари кўрилади, деб уқтириб ўтди.

Мичомберо мамлакатда ўтказилган ҳозирги давлат тўнтаришининг сабаблари тўғрисида гапириб, «ҳамма кулфатларимизга монархия асосий сабабчи бўлиб келди», деди.

(ТАСС).

ФАКТЛАР АЙБЛАЙДИ

Португалиянинг Африкадаги мустамлака империясида 12 миллиондан ортиқ аҳоли яшайди. Бу — қитъадаги мустамлака зулмида эзилиб ётган жами аҳолининг ярмидан кўпини ва мустамлака дунёсидаги аҳолининг 30 процентини ташкил этади.

Португалия ўзининг Африкадаги мустамлакалари бойликларини халқаро капиталга инъом этаётгани учун ҳам қўлида ушлаб турибди. Аслини олганда, Португалия мустамлакалари чет давлатларнинг мулкига айланиб қолган, Португалиянинг ўзи эса монополиялар гумаштасига айланган.

Англия Анголадаги ҳамма олмосни, Франция эса Мозамбикдаги бор-йўқ уранни, АҚШ бўлса Мозамбикдаги жами бериллийни ҳамда Анголада чиқариладиган кофенинг ярмидан кўпини оляпти.

Анголанинг олмос саноатига Америка—Англия—Бельгиянинг «Ангола — дайманд компани» деган компанияси хўжайинлик қилади. Португалия ҳукумати унга бу ҳуқуқни то 1971 йилгача топшириб қўйган. 1960 йилдан бошлаб компания йилига 1 миллион каратдан ортиқ олмос қазиб чиқариб, 100 миллион эскудо (3,5 миллион доллар) фойда олмоқда.

Португалия мустамлакаларининг туб аҳолиси ўлимга маҳкум этилган. Бу ерда африкаликларнинг ўртача умри 20 йилдан ҳам ошмайди. Анголанинг асосий аҳолиси оч-яланғоч яшайди. Ҳолбуки, бу ердаги моддий неъматлар 40 миллион аҳолини боқишга етади. Кўза синдирган азиз, сув келтирган ҳорузор деб шуни айтадилар-да. Шундай катта моддий бойликларни яратувчи 4 миллион 800 минг ерли аҳоли гадойдан ҳам баттар турмуш кечиради. Аҳолининг 99 проценти саводсиз бўлиб, ҳар 22,5 минг кишига атиги битта врач тўғри келади.

ВЛКСМ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПРАГАДА

ПРАГА. Чехословакия ёшлар союзи марказий комитетининг таклифига биноан, С. П. Павлов бошчилигида ВЛКСМ Марказий Комитетининг делегацияси Прагага келди.

Совет меҳмонлари Чехословакия ёшлар союзи марказий комитетининг вакиллари билан иккала ташкилот ўртасида келгуси йиллардаги ўзаро ҳамкорлик масалаларини муҳокама қиладилар. (ТАСС).

МАДРАС РАЙОНИДАГИ ДОВУЛ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг Мадрас районида Бенгалия кўрфазидан кўтарилган кучли пўртана катта зарар етказди. Пўртана билан бирга ёмғир ёғиб, кўп жойлар вайрон бўлди. 6 мингга яқин киши бошпанасиз қолди. (ТАСС).

ҚАРОҚЧИЛАРЧА ҲУЖУМ

ДОР-УС-САЛОМ. Португалиянинг мустамлакачи қўшинлари бу йил Замбия территориясига иккинчи марта ҳужум қилдилар. Замбия Республикаси президентининг ўринбосари Каманга Лусакада шу тўғрида гапирди.

Замбия ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги ўз вакилига Португалиянинг ҳужуми тўғрисидаги масалани Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг муҳокамасига қўйишни топширди.

Аржеш области. Румыния гидроэнергетика ресурсларига ғоят бой. Бу ердаги Аржеш номли тезоқар тоғ дарёсида Георге Георгиу Деж номли қудратли гидроэлектростанция барпо этилмоқда. ГЭС 104 метр чуқурликда жойлашган.

Суратда: Георге Георгиу Деж номли гидроэлектростанциясининг тўғони.

Аджерпресс — ТАСС фотоси.

УЛУҒ ЭЛЛИК ЙИЛЛИК

БРАЗЗАВИЛЬ. «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг эллик йиллиги — инсоният тарихида ажойиб санадир. Бу сана мустамлакачилик кишанларидан қутулиш ва янги жамият қуриш йўлида курашаётган халқлар учун катта аҳамиятга эгадир». «Ёшлар миллий революцион ҳаракати» ташкилоти ижроия комитетининг бош секретари, Конго (Браззавиль) Республикаси миллат мажлисининг депутати Мартэн Бери ТАСС мухбири билан суҳбатда Октябрнинг бўлажак 50 йиллиги моҳиятига шундай баҳо берди. У Конго ёшлари делегациясига раҳбар бўлиб Октябрнинг 49 йиллиги байрамида Москвага келган эди.

Конго ёшлари делегациясининг СССРда бўлган кунлари тўғрисидаги таассуроти ҳақида гапириб Мартэн Бери бундай деди: бизни ҳаммадан ҳам кўпроқ Совет Иттифоқининг фан ва экономика соҳасида қўлга киритган катта ютуқлари айниқса ҳайратда қолдирди.

Мартэн Бери шуни қайт қилиб ўтдики, Конго ёшлари делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити иккала мамлакат ёшлари ўртасидаги дўстлик, ҳамкорликни бундан буён ривожлантириш ишига ижобий ҳисса қўшади. (ТАСС).

Хотин-қизлар маданият университети

Маннон Уйғур маҳалласида яшовчи хотин-қизларнинг талабига биноан бу ерда маданият университети ташкил этилди. Университет тингловчиларига 136-мактаб биносида бўлиб ўтган биринчи машғулотда адабиётшунос Музайяна Алавия «Оила ва турмуш» темасида лекция ўқиб берди. 167-мактабда бўлган иккинчи машғулотда эса тингловчилар педагогика фанлари кандидати М. С. Захарнининг «Оила ва мактаб» темасидаги лекциясини тингладилар. Лекциялар охирида маҳалланинг кўп болали оналари ўзларининг бола тарбиялашдаги тажрибаларини ҳикоя қилиб бердилар.

Декабрь ойида бўладиган машғулотлар «Хотин-қизлар гигиенаси», «Ахлоқ ва одоб» темаларига бағишланади.

Музика лекторийси

Ўзбекистон Давлат филармонияси ҳузурида ташкил топган музика лекторийси ўзининг 20-мавсумини бошлади. Бу лекторийнинг программаси кенг ва турли-тумандир. Лекторийда рус ва чет эл классикларининг ижодлари билан танишиш, совет композиторлари, жумладан Ўзбекистон композиторлари яратган энг яхши асарларни тинглаш мумкин.

Музикани ёқтирсангиз ёки уни эшитибгина қолмай, шу музика асарини яратган авторнинг ижодий ҳаёти билан танишишни хоҳласангиз, лекторийга марҳамат қилинг. Лекторийга Ўзбек Давлат филармониясининг биносида абонимент сотиб олиш мумкин.

ФАКУЛЬТЕТЛАРДА МАШҒУЛОТЛАР

Бу йил Октябрь район партия комитети ҳузурида очилган партия, совет, хўжалик ходимлари мактабида олтита факультет ташкил этилди. Яқинда медицина ва халқ маорифи ходимлари факультетларида машғулотлар бошланди.

Медицина ходимлари факультетида совет медицинасининг фалсафий масалалари ўрганилади. Мактабга Рентгенология- радиология ва онкология институтининг ректори медицина фанлари доктори профессор Ж. М. Абдурасулов раҳбарлик қилмоқда. Мактабда ҳар ойда икки марта машғулот бўлади. Машғулотларнинг бирида медицинанинг назарий масалалари ўрганилса, иккинчисида ана шу масалалар юзасидан медицина муассаларига бориб, амалий машғулот ўтказилади.

Халқ маорифи ходимлари факультетининг биринчи машғулоти факультет раҳбари, район партия комитетининг секретари Ҳ. Ёқубжонованинг «Партия XXIII съезди ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида»ги лекцияси билан бошланди. Шундан кейин «Билим» жамиятидан лектор Е. Цебелов халқаро аҳвол тўғрисида лекция ўқиб берди.

ҲИСОБ МАШИНАСИ КОНТРОЛЁРНИНГ ВАЗИФАСИНИ БАЖАРМОҚДА

«Ташсельмаш» заводининг синчков ихтирочиси А. Хрустов ажойиб счётчик яратди. Счётчик штампдан чиққан тайёр деталларнинг ҳисобини олиб бормоқда. Бу счётчикдан фойдаланиш учун уни бевосита пресс машинасига ёки унинг яқинига ўрнатиб қўйилади. Счётчик механик ёки электр қуввати ёрдамида ишлайди.

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»ДА БОСИЛГАНДАН КЕЙИН

„ЧАЙҚОВЧИЛИККА ЧЕК ҚЎЙИЛСИН“

«Кўркам ва муҳташам «Тоҳир ва Зуҳра» магазинининг орқа томони ва Чорсуга кетаверишдаги йўлка чайқовчилар учун қулай жой бўлиб қолди. Тўп-тўп бўлиб қиз-жувонлар, тоғни урса талқон қиладиган йигитлар чайқовчилик билан шуғулланишади».

Газетанинг шу йил 4 октябрь сонида «Чайқовчиликка чек қўйилсин» сарлавҳаси остида босилган танқидий материалда юқоридаги фактлар келтирилган ва текинхўрлик билан кун кўраётган чайқовчилар фош этилган эди.

Октябрь район ижроия комитети милиция бўлимининг бизга хабар беришича, материалда келтирилган фактлар тўғри деб топилган. Милиция бўлими бу ердаги чайқовчиликнинг олдини олиш учун маълум тартиб ва чоралар белгилаган.

Дружиначилар ва милиция штатсиз ходамларининг актив иштирокида рейдлар уюштирилди.

Шу йилнинг ўтган ўн ойи ичида чайқовчиликка чек қўйиш учун жуда катта ишлар олиб борилди.

Милиция ходимлари гўзал шаҳримиз ҳуснига доғ тушираётган чайқовчи ва текинхўрларга қарши курашни янада кучайтирмоқдалар.

«Ташхимсельмаш» заводининг ишчан коллективи беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқда.

Суратда: заводнинг илғор пайвандчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Обид Қодиров смена ва ойлик топшириқларини доимо бир ярим баравар қилиб бажариб келмоқда.

М. НУРИДДИНОВ фотоси.

Маҳсулотлар сифатли сақланмоқда

Тошкентдаги Сут комбинатининг маҳсулот ишлаб чиқариш қуввати кейинги йилларда 4-5 бараварга ортди. Маҳсулотларни сифатли сақлаш учун эса музлатиш камералари талабга жавоб бермас, сут-қатиқлар, парҳез овқатларини сақлашда уларнинг сифати бир мунча бузилиб қолмоқда эди.

Фабрика ихтирочиларидан С. Ортиқов ва М. Шчербаков ўртоқлар янги каллорифер установкасини яратдилар. Бу установка орқали вентилятор ёрдамида тайёр маҳсулотлар сақланадиган омборга совутилган ҳаво юборилади. Натижада маҳсулотлар сифати бузилмай, улар яхши сақланади.

Бу таклифнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши парҳез овқатларини бузилишдан сақлайди ва уларнинг кислота даражсини нормал тутади. Эндиликда маҳсулот сақланадиган омбордаги ҳаво 18-20 даражадан 8-10 даражага камайтирилди.

ТУРКМАН УЙИГА МАРҲАМАТ

ТОШКЕНТ БУНЁДКОРЛАРИ

—Тўқсон олтита оила учун муҳташам турар жой хоналари тайёр! Марҳамат, ўзбек дўғонларимиз!

Бу—туркман қардошларимизнинг беш ой давомида шаҳримизнинг Чилонзор массивида тинмай қилган фидокорона меҳнатининг якуни сифатида тарқатган хушхабаридир.

Улар Маҳтумқули юртидан Навоий ўлкасига келиб, табиий офат натижасида бошпанасиз қолган ҳамшаҳарларимизнинг кўнглини тоғ, вақтини чоғ қилиш борасида тонготардан қош қорайгунча, ҳатто тунлари ҳам ҳорғинлик нималигини билмай, бор меъморлик маҳоратларини ишга солиб, фарҳодчасига меҳнат қилишди.

Қардошларимиз ҳаммаси бўлиб 9 минг квадрат метрдан ортиқ майдонда турар жой биноларини барпо этишга аҳд қилишган. Бу 300 га яқин оилани ҳар томонлама қулайликларга эга бўлган хоналар билан тўла таъминлаш деган сўздир. Бундай мунис меҳрибонлик киши қалбига ҳаяжон солмай қолармиди!

Тўқсон олти квартира тайёр!—бу айтишгагина осон. Аслида гапни узоқроқдан бошлаш керак.

Дастлабки 20 вагон юк туркман элидан пойтахтимизга етиб келганда, Чилонзорнинг бу чеккаси ҳувиллаб ётган эди. Энди атрофни қурувчиларнинг жарангдор, қувноқ овозлари тутган. Ҳозирги кунга қадар Туркманистондан кўплаб қурилиш материаллари келтирилди. Жумладан, йирик панелнинг ўзидан олти минг донадан ортиқ олиб келинди. «Чарджоустрой», «Маристрой», «Промстрой», «Энергомонтаж» каби қурилиш ташкилотларидан 380 дан ортиқ турли касб эгаси бўлган ишчи ва хизматчи Тошкент қурилишига отланди.

Ниҳоят жазирама ёз кунларида дастлабки икки уйга Абдуқаҳҳор Эшонқулов бошлиқ арматурачи-бетончилар бригадаси пойдевор қўйишни бошлаб юборди.

Туркман дўстларимиз зилзила нималигини яхши билишади. Мана, қурилиш поездининг бошлиғи ўртоқ Санатрук Бабаянцнинг ўзини олайлик. Ашхобод зилзиласи вақтида икки ширин-шакар фарзандидан жудо бўлган бу жонкуяр ташкилотчи Ўзбекистон пойтахтида табиий офат рўй берганлигини эшитганда юраги ачиди. Дўст-дўстга ана шундай кунда малҳам бўлишини у амалда исботлади. Тошкентга отланди.

Пойдевор қўювчилардан меҳнат эстафетасини Александр Рудаков бошчилигидаги электр пайвандчилар қабул қилиб, улар атрофга юлдузсимон учқунлар сачратиб йирик панелларни пайванд қилишга тушишди. Иш қурилиш майдонларида кун сайингина эмас, ҳатто соат сайин авж ола кетди. Бинолар қавати бирин-кетин юксала бошлади.

Ўртоқ С. Бабаянцдан илғорлар тўғрисида суриштириб қолгудек бўлсангиз, у узоқ ўйлаб турмай Нури Гурбанов, А. Эшонқулов, В. Галигин, С. Котов, Б. Гаиповларнинг номини тилга олади. Чиндан ҳам бу қалби олов, серғайрат, ижодкор кишилар ҳар қанча олқишга, таҳсинга лойиқдирлар.

Қурилиш поезди бошлиғининг ўринбосари Абдулазиз Назаров асли андижонлик, Абдуқаҳҳор Эшонқулов эса тошкентлик. Бу икки йигит бундан саккиз йил аввал—Ашхобод зилзиласидан кейиноқ туркман ошиқлари шаҳрини тезлик билан қайта тиклаш ишига ўз ҳиссасини қўшиш учун кўнгилли бўлиб отланганлардан. Шаҳар қуриб битказилгач, улар туркман элига меҳр қўйиб, ўша ерда уй-жой қилиб қолишган. Мана энди она-шаҳримиз бошига кулфат тушган экан, яна ғайрат камарини боғлаб, шу томонга қанот қоқишди. Она юрт меҳрининг қудрати шунақа бўлар экан.

Нури Гурбанов Тошкентга отланганда кечагина уйланган янги куёв эди. Лекин қардошларга ёрдам қўлини узатиш ҳисси қўймади. Бунга қадар у Ашхободда монтаж қилган юзлаб биноларда қон-қардошлар миннатдор бўлиб истиқомат қилишмоқда.

Ўрта бўйли, истараси иссиқ, камтар бу йигит эндиликда В. Ғалиғин, С. Котов, И. Куканов ва бошқа мантажчиларга бош бўлиб, ҳатто тунлари ҳам атрофга олов сачратиб, биноларнинг янги-янги қаватларини монтаж қилди. Унинг кўзларидан доим ҳорғинлик сезилиб турса-да, йигит буни ҳеч кимга сездирмасликка ҳаракат қилади. Кўпгина тошкентликлар чодирда яшаётган экан, чарчашни ўзига ёт деб ҳисобларди у. Шундай қизғин вақтлар бўлдики, Нури кунига 40 тага етказиб панел пайванд қилиб, етти хонали уйни дурадгор ва пардозловчиларга топширди ва ўзи кейинги қаватга йўл олди. Мана ҳозир Нури Гурбанов яна бир ёндош икки уйда монтаж ишлари олиб бормоқда. Бу тиниб-тинчимас йигит, ишни бўшаштирмагани ҳолда, Ашхобод политехника институтининг саноат-граждан қурилиш факультетида сиртдан ўқишни муваффақиятли давом эттираётир. Унинг сменалик иш кўрсаткичи ҳамиша 180-190 процент.

Юксак кран гумбази остидан шўх қўшиқ узоқ-узоқларга таралади. Валентина Голубева куйламоқда. У ана шу биноларни кўкка бўй чўздириш, Тошкентнинг мард аҳолиси учун кўркам ва шинам турар жойлар барпо этиб бериш ишига энг кўп ҳисса қўшган одам десак, хато қилмаган бўламиз. Қудратли машинани осонлик билан моҳирона бошқариб, тонна-тонна юкларни юқори қаватларда ишлаётган ишчиларга ана шу қиз етказиб бериб турибди...

288 квартиранинг дебочаси — 96 квартирали уй тайёр!—дейишмоқда туркманистонлик қардошларимиз.

Ҳимматингизга балли, азиз дўстлар!—деймиз биз уларга пешвоз чиқиб.

П. НИШОНОВ,
Ғ. КОМИЛОВ.

„Совғалар“ фабрикасида

Тошкентдаги «Совғалар» фабрикасининг маҳсулотини турли магазинларнинг кўргазмаларида кўриш мумкин. Улар идора моллари, заргарлик буюмлари ва бошқа турли совға қилиш мумкин бўлган буюмлардан иборат. Ундай совғалар орасида яхши жиҳозланган сурат ва шеърлар альбоми, папкалар, ўзбек орнаменти ёзилган сервизлар, табрик открит-калари, гул солиш учун суякдан ишланган вазалар ва кўкракка тақиб юрадиган нишонлардан иборат. Яқинда фабрика қимматбаҳо ёғочдан 150 сервиз тайёрлаш учун Канададан буюртма олди. Ҳар бир сервиз битта графин ва олтита қадаҳдан иборат бўлади. Бундан ташқари канадалик совға ишқибозлари учун 1200 пиёла тайёрланмоқда. Бу буюртма 1967 йилгача бажарилади.

Қоғоз-полиграфия цехининг ишчилари зўр ғайрат билан ишлашмоқда. Улар Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги арафасида беш йилликнинг биринчи йили планини муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Шундан кейин коллектив планга қўшимча яна 75 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқиш тўғрисида янги мажбурият олди.

Қоғоз-полиграфия коллективининг меҳнат ғалабалари тўғрисида гапирилар экан, Умри Турдиева бошқараётган коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари тўғрисида ҳикоя қилгимиз келади. Партия ва ҳукумат уларнинг меҳнатига катта баҳо бериб, бригада бошлиғини «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотлади. Бу мукофот ўтган йили берилган эди. Яқинда яна бир хушхабар олинди. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан бригада аъзоларидан Зокир Рўзиев ва Толе Маҳкамов ҳам «Ҳурмат белгиси» ордени билан мукофотландилар.

Совғалар цехининг маҳсулоти харидорлар томонидан юқори баҳоланмоқда. Бу цехга Николай Иванович Корюшкин бошчилик қилади. Цех устахоналаридан бирида гул солиш учун суяклардан бежирим вазалар тайёрланади. Рассом мастерлар бу суякларда ажойиб миллий гуллар яратадилар.

Мана, 2-устахона. Бу ерда қимматбаҳо дарахтлар совғаларнинг хомашёси ҳисобланади.

...«Карнайчи» — яқинда фабрика ишлаб чиқарадиган ўйинчоқ совғанинг номи шундай. Республика халқ рассоми Тоҳир Тўхтахўжаев эскизларидан тайёрланган бу совға корхона бадиий совети жюри аъзоларининг юксак баҳосига сазовор бўлди.

«Карнайчи» ўйинчоқ совғаси — тўрт музикачидан иборат. Бу худди халқнинг ўз маданиятига бўлган муҳаббати тимсолини улуғлаётганга ўхшайди. Тўрт кишининг бири-биридан бежирим. Катта карнайчининг «бўйи» ўттиз сантиметрдан ортиқроқ бўлгани ҳолда, кичик карнайчи 15 сантиметр келади. Ўйинчоқнинг ҳар бир детали инсонни табассумга чорлайди. Рассом ўз музикачиларига миллий «кийим» кийинтириб, ажойиб тасвирлаган.

«Совғалар» конструкцияси ҳам жуда оригинал. Ҳар бир фигура тўрт қисмга бўлинади—бош, конус шаклидаги гавда, карнай ва қўл. Барча деталларни кичкинагина халтачага жойлаштириш мумкин.

Тоҳир Тўхтахўжаев ҳамиша изланишда. Унинг иши ошиб-тошиб ётибди. У янги оригинал бўёқлар кашф этиб, совғаларнинг ёқимли бўлиши учун ёш шогирдларига ўз ҳунарининг барча сирларини ўргатади. Унинг устахонасида олтита ёш йигит-қиз ишлайди. Рассомнинг кўпгина шогирдлари муваффақиятларга эришган. Рассом Феруза Бўлан-боева ва Ҳолида Шорустамовалар ўз ишларининг устаси бўлиб қолишган. Уларнинг мўйқаламидан ажойиб совғалар жило олади.

Ҳозир Тоҳир Тўхтахўжаев бошқа ўйлар билан банд. У халқ чолғу ансамбли — янги қўғирчоқ совғаларини тайёрламоқда. Музикачиларнинг бир қанчаси ҳозироқ гавдаланган.

Тошкент «Совғалар» фабрикаси янги планлаштириш ҳамда моддий таъминотни такомиллаштириш йўлига ўтмоқчи. Шубҳа йўқки, бу ишлаб чиқаришда янги имкониятларни излаб топиш ва ишга солиш, шу билан аҳолининг чиройли совғаларга бўлган талабини қондириш имкониятини беради.

В. КОЧЕРОВ.

ИШ ЖАДАЛ

Биринчи троллейбус депосининг ремонт цехида иш ҳар қачонгидан ҳам қайноқ. Бу цехда бир йилнинг ичида ремонт сифати анчагина ўсди. Ремонт қилинган троллейбусларнинг техника бузуқлиги сабабли йўлдан қайтиб келиш ҳоллари камайди.

Бундай ютуқларга эришишда ҳаракатдаги составни ремонт қилаётганларнинг ҳиссаси катта. Токарь Б. Дубровинни трамвай-троллейбус бошқармасида ким танимайди дейсиз. У кунлик нормасини 115-120 процентгача етказиб бажараётир. У билан ёнма-ён меҳнат қилаётган слесарь-автомеханиклардан А. Нуриддинов, А. Аладатов, К. Бисеров, Н. Бортниковлар социалистик мусобақа пешқадамларидир.

Троллейбус депосидан ҳар куни ҳамшаҳарларимиз йўлини яқин қилиш учун 79-80 та троллейбус машинаси хизматга чиқади. Ремонт цехининг жадал ишлаши билан пландан ташқари ҳар куни 3-4 та троллейбус йўловчилар ихтиёрида.

Депо коллективи октябрь ойи планини намунали адо этгани учун трамвай-троллейбус бошқармаси ва группа комитетининг қарорлари билан биринчи даражали мукофотни олишга муяссар бўлди. Бу илғор коллектив Самарқанд троллейбус паркини социалистик мусобақага чақириб, астойдил меҳнат қилмоқда.

Ф. АБДУРАҲИМОВ.

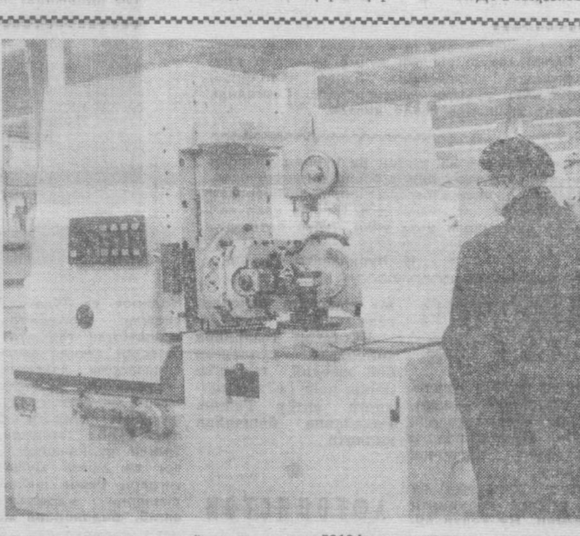

Ғилдирак тишларини ўядиган янги «5310А» станогининг ишини уста заргарлар моҳирлик билан ясаган буюмлар билан таққослаш мумкин. Бу станокни металл қирқувчи станоклар илмий-текшириш экспериментал институтининг Вильнюс филиалидаги мутахассислар яратишди. Бу станокдан аниқ асбобсозликда кичик моделдаги тўғри тишли цилиндр ғилдиракларини ўйишда фойдаланилади. Бу станокнинг кинематик ҳалқаси имконият борича қисқартириб олинган.

Лейпциг ярмаркасининг олтин медалини олишга муяссар бўлган бу янги станокни Москванинг Сокольники паркида очилган станоклар, пресслар, қуйиш машиналари ва асбоблари ярмаркасида кўриш мумкин.

В. ЕГОРОВ фотоси.

ТАСС фотохроникаси.

РЕДАКЦИЯГА КЕЛГАН ХАТЛАРДАН

Эътибордан четда қолган ётоқхоналар

Ишчи ёшлар ётоқхоналари ёшларнинг унумли меҳнатдан сўнг маданий ҳордиқ чиқаришлари, айниқса билим савияларини оширишлари учун етарли шарт-шароитга эга бўлиши керак. Афсуски, Қўйлиқ уйсозлик комбинатига қарашли 4, 6-ишчилар ётоқхонасида ана шундай имкониятлар мавжуд эмас.

Ётоқхонадаги эшиклар синиқ, ошиқ-мошиғи чиқиб кетган, деразаларнинг эса ойналари синган. 2-қаватнинг ўзида бешта эшик яроқсиз ҳолда ётибди. 9 та деразанинг 11 кўзига ойна йўқлиги туфайли қоғоз ёпиштириб қўйилган.

Шуни ҳам айтиб ўтиш кераккки, бу ерда радиоприёмник ёки телевизор ҳанузгача йўқ. Кутубхона очиш ҳақида бир неча ойлардан буён гап бор, лекин амалий иш кўрилмаяпти. 6-ётоқхона ҳам 4-ётоқхонадан қолишмайди.

Бу ерда учта ётоқхона бўлишига қарамай буфет йўқ. Соат 19 дан кейин ошхонада овқат тугайди. Беш йилдан буён посёлка ишчиларининг буфет очиш ҳақидаги илтимослари қондирилмаётир.

Ёшлар маданий ҳордиқ чиқариш имкониятига эга эмаслар. Чунки ёзлик кинотеатрни ҳисобга олмаганда бирорта ҳам оромгоҳ топилмайди. Бунинг устига хоналарда кийим бош иладиган шкаф ёки шифоньер йўқ. Тумбочкалар эса етишмайди. Ётоқхона комендантн ўртоқ В. Поздеева фақатгина ётоқхона ҳақини ундириш ва чойшаб алмаштиришни билади, холос.

Бундай ачинарли ҳолни комбинат раҳбарлари билмайди дейсизми? Билишади. Лекин ишчиларнинг ҳақли талаби комбинат директори Кошинов, партия ташкилотининг секретари Естов ўртоқларнинг хаёлларига ҳам келмаяпти. Биз улардан ётоқхонага эътибор беришларини талаб қиламиз.

Б. ҚАҲҲОРОВ,
М. САФИН,
Г. ҲАЙРУЛЛИН,
уйсозлик комбинатининг ишчилари.

Танишинг, ҳамшаҳарларингиз

ПАРТИЗАНЛАР ДОКТОРИ...

1942 йил. Қиш. Қутурган немис фашист босқинчилари мамлакатимиз халқларини қул қилиш ниятларини амалга ошириш учун шаҳар ва қишлоқларга ўт қўйиб, одамларни Германияга ҳайдамоқда. Немислар вақтинча босиб олган районларда душманнинг олдинга силжишига қақшатқич зарба берадиган халқ қасоскорлари-партизанлар отряди тузилган. Партизанлар душманга кутилмаган жойда, ҳамма ерда — поезд эшелонида, фашистлар штабида, клуб, ошхонада зарба бериб, уларнинг ўқ-дори, яроғ-аслаҳа, озиқ-овқатларини тортиб олади, ҳарбий вагонларни кўкка совуриб, омборларга ўт қўяди.

Ҳарбий врач Шермат Турғунов хизмат қилаётган қисм ўша йили Гомель областидаги ўрмонлардан бирида мудофаада эди. Улар отрядини душман қуршаб олди. Қисм қаттиқ отишмадан сўнг душман истеҳкомини ёриб ўтишга муваффақ бўлди. Аммо оғир ярадор бўлган Шермат Турғунов ўрмонда икки кун қолиб кетди.

— Ўқлар ва тўплар менинг қулоғимга худди тушдагидек эшитиларди, — дея эслайди Турғунов,— мен ўзимнинг қаерда эканлигимни билиш учун ақлимни йиғдим. Ўзимнинг қаерда турганимни аниқламоқчи бўлдим. Дарахт шохларига назар ташлагач фронт орқасида қолганимни тушундим. Қандай бўлмасин қишлоққа етиб бориб, ўзимизникиларни топишим зарур деган фикрни хаёлимдан ўтказдим. Ярамни боғлаб, қонни тўхтатдим. Бутун вужудимни кучга айлантириб, аста эмаклай бошладим.

Шу зайлда қанча, қандай юриб борганимни билмайман. Бир вақт ўзимга келсам, бошим устида икки-уч киши суҳбатлашяпти. Қоронғу. Бурчакда жинчироқ липиллаб ёняпти.

—Ким бу? Сув!—деганимни биламан.

— Жим бўл. Ўз уйингдасан,— деди хотин кишининг меҳрибон овози. — Овозингни чиқарма. Қишлоқда немислар бор. Агар билиб қолишса бутун қишлоққа ўт қўйишади.

Турғунов Морозовичи қишлоғидаги Ольга Шпунтованинг картошка сақланадиган ер тўласида уч ярим ой ётди. Уни бутун қишлоқ боқди. Биров бир тўғрам нон, биров сут, биров тухум, биров пиширилган картошка келтириб берди. Қишлоқда немислар изғиб юрарди. Аммо ҳеч ким Шермат Турғуновни душманга сотмади. Ольга хола эса унга худди ўз онасидек бўлиб қолди.

— Болам қаерлисан? Ота-онанг борми? —деб сўради Ольга хола бир куни Шерматдан.

— Ота-онам йўқ. Етимман.

Сўнг Турғунов онасидек бўлиб қолган меҳрибон кампирга ўзи ўзбек фарзанди экани, Чимкент болалар уйида тарбиялангани, 1941 йили Саратов Медицина институтини тамомлаган куннинг эртасигаёқ фронтга жўнаб кетганини айтиб берди. Меҳрибонлиги учун кампирга миннатдорчилик билдирди.

— Энди нима қилмоқчисан?— сўради кампир ўз навбатида.

— Яқин ўртада партизанлар отряди борми?

— Ҳа, нима эди?

— Ўшаларнинг бошлиғига учрашсам.

Бу қишлоқ атрофидаги ўрмонларда Николай Александрович Трусков қўмондонлик қилаётган Котовский номли партизанлар отряди ҳаракат қиларди. Турғунов партизанлар командири блан учрашди. Отряд командири Шермат Турғуновга қишлоқда тушунтириш ишлари олиб боришни топширди.

Шермат Турғунов кечалари қишлоқдаги ишончли кишиларга партизанлар отрядининг мақсади, улар 1942 йили душманнинг 15 ҳарбий эшелони, қанча кўприкни портлатиб, талофат етказганини тушунтира бошлади. Ёш йигитларни партизанлар сафига жўнатди, партизанлар учун дори-дармон тўплади.

«1942 йилнинг бошида,— деб ёзган эди собиқ партизан отрядининг командири Николай Александрович Трусков, Шермат Турғуновни излаб Тошкентга ёзган хатида.— Шермат Турғунов бизнинг отрядимизга борди. Отрядга унинг бир ўзи эмас, балки бир группа қуролланган кишилар билан келди— унинг агитацияси таъсир қилипти. Улар икки қоп дори-дармон, хирургия асбобларини олиб келишди. Отрядга булар қанчалик зарурлигини билсангиз эди».

У пайтда кичик портлатувчи группадан катта партизан отрядига қадар ўсган қўшилма Жлобин — Рогачев, Могилев темир йўли атрофларида ҳаракат қиларди. Турғунов отрядга келиши билан уни отряд санитария хизматининг бошлиғи қилиб тайинлашди. У енг шимариб, ярадорларни даволаш ҳамда оғир беморларни операция қилишга киришди.

«Аммо Турғунов «бошлиққа» мутлақо ўхшамас эди, деб эслайди Трусов ўша хатда,— у ярадор ва беморларни ертўла ва чайлада фельдшер Лида Томашевскаянинг ихтиёрига қолдириб, бошқалар билан жанговар топшириқни бажаришга чиқарди. Шермат жангда ўзи жасорат кўрсатиб, оғир ярадорларни жанг майдонидан кўтариб чиққач, биринчи ёрдам кўрсатар, лагерга юбориб, яна ўзи жангга кирарди.

Бир оғир тўқнашув ҳозиргидек ёдимда. Жанг олти кун давом этди. Врач Турғунов ярадорларга қараш билан, ҳатто мутлақо вақти бўлмаганда ҳам, душман ўқлари остидан ярадорларни олиб чиқди. Еттинчи куни тун оғушида партизанлар қуршовни ёриб, ярадорларни ҳам ўзлари билан бирга Василевский районидаги Полесс ўрмонларига олиб чиқдилар».

Шермат Турғунов 1943 йили кавказлик лейтенант Толстопятов қўмондонлик қилган портлатувчи группа составида 12 эшелонни портлатишда шахсан иштирок этди. Шундай операциялардан бирини Шермат Турғунов ҳикоя қилиб берди:

— Биз фашистларнинг муҳим эшелони тунда ўтиши ҳақида маълумот олдик. Портлатувчилар темир йўл атрофини ўрашди. Туни билан бирорта поезд ўтмади. Тонг ҳам яқинлашди. Партизанлардан бири рельсга қулоқ солиб, поезд келаётганидан хабар берди. У адашмаган экан. Бир вақт яхши вагонлар, ҳар ер, ҳар ерда кўзга ташланаётган вагонлардаги енгил машиналар билан ҳансираб иккита паровоз кела бошлади. Биз кўмилган миналарнинг бехато портлашига ишониб, ўзимизни четга олдик. Кучли портлашдан сўнг ер ларзага келди. Вагонларнинг ғилдираги тескари бўлиб, паровозлар пачоқланди. Биз эсон-омон штабга қайтиб келдик. Эртасига эшитсак, фашистлар Рогачевда тобутсозларга 400 товут буюртирибди. Қанчадан-қанча яроғ-аслаҳа, озиқ-овқат йўқолганини айтмайсизми!

Ҳа, ажойиб йигитларимиз бор эди. Мен улардан кўп нарса — жасорат, дўстликнинг қадрига етиш, душманни ҳар қандай шароитда енга билиш санъатини ўргандим.

Шермат Турғунов ўзининг оғир касби тўғрисида гапиришни истамайди. Агар врачлик, оғир шароитда ўтказилган операция тўғрисида гапирилса, у соддагина:

— Менинг касбим врачлик— беморларни қандай шароитда бўлса ҳам даволаш — бурчим. Бунинг устига мен коммунистман. Коммунист инсонпарвар бўлиши керак,— деб қўя қолади.

У беморларни ва ярадорларни ҳаётга, жанговар сафга қайтариш учун озмунча хизмат қилдими?! Оғир шаротда, партизанлар ер тўласида, чайлада 16 оғир ички операция ва 168 кўкрак операциясини ўтказиш ҳазилакамми?! Фақат ўз касбини яхши эгаллаб, инсонларни жон-дилидан севган, ҳаётга умид боғлаган кишигина шундай қилиши мумкин. У фақат партизанларни даволаб қолмай, қишлоқ аҳолисини ҳам даволади.

Шермат Турғуновнинг ўрмон юришлари совет ҳукумати томонидан муносиб тақдирланди. У иккита «Қизил Юлдуз» ордени, бир нечта медаллар билан мукофотланди...

Уруш тамом бўлди. Партизанлар вайрон бўлган шаҳар-қишлоқларни тиклаш ҳамда тинч ҳаёт бошлаш учун ўз жойларига жўнаб кетишди. Шермат Турғунов эса Белорусиянинг Будакошелевский, Кариянский, Тереховский район шифохоналарида бош врач ва хирург бўлиб ишлади. 1947 йили ўз жонажон шаҳри Тошкентга қайтиб келди.

— Мен фақат Белорусия партизанлари билан курашиб қолмай, юрагимни ҳам белорусларга пайвандлаганман, — деди кулиб Турғунов.

— Қандай қилиб?

— Келин ойингиз белорус қизи-да?

— Ҳали ўша ерда уйланганмисиз?

— Ҳа, ўша ярадор бўлганимда келин ойингизга асир тушганман. Мана орадан йигирма беш йил ўтди. Ҳамон унинг «чангалидаман». Қизим Раъно 1943 йили партизанлар ертўласида туғилган.

Турғуновнинг рафиқаси Анна Андреевна Тошкентдаги 3-туғруқхонада акушерка бўлиб ишлайди. Қизи Раъно Тошкент Медицина институтида, ўғли Тоҳир Политехника институтида, Алишер ўнинчи синфда ўқийди. Улар оиласи жуда иноқ.

— Мен ўз меҳнатим билан кишиларнинг дардига даво топа олган бўлсам, ўзимдан миннатдорман,— дейди Шермат Турғунов.— Инсонга ҳаёт бахш этишдан ҳам улуғ бахт борми, оламда.

Ҳозир медицина фанлари кандидати Шермат Турғунов Тошкент шаҳар ортопедтравматология диспанцерида бўлим мудири ва Тошкент Медицина институтида ассистент бўлиб ишламоқда.

— Энди бошқа фронт жангчиларини даволаяпман,— дейди у.— 1962 йили «Пахта териш машиналарида жароҳатланганларни даволаш» деган темада диссертация ёқладим. Касбимиз шу бўлгач, иложимиз қанча.

Белорусия партизанларининг доктори ҳозир тинчлик жангчилари — оёқ-қўли майиб бўлган, лат еган, ёшликдан суяги нотўғри ўсган кишиларни ҳаётга қайтармоқда. Шу билан студентларни тарбиялаб, докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Машъал ҲАКИМОВ.

БУГУН — АФРИКА КУНИ

АФРИКА КУРАШЯПТИ, АФРИКА ҚУРЯПТИ

ПАҲЛАВОН КУЧГА ТЎЛЯПТИ

Африка харитасига бир назар ташланг-а. У бундан ўн йил муқаддам, ё атиги бир неча ой илгари нашр этилгани билан бари бир эскириб қолди деяверинг. Чунки, бу қитъа қиёфаси кун сайин, ой сайин ўзгариб боряпти. Мана, бир мисол: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти таъсис этилганида унга Африкадаги уч давлат аъзо бўлиб кирган эди. Бош Ассамблеянинг охирги сессиясида эса қитъанинг 39 мамлакати вакили иштирок этди. Мана шунинг ўзи ҳам бу ерда қандай ўзгаришлар содир бўлганини яққол кўрсатиб турибди.

Африка... Бу жафокаш қитъа ҳақида олимлар, сайёҳлар, журналистлар, ёзувчилар озмунча асарлар ёзишганмикан. Уларнинг қайси бирини ўқиманг, ҳаммасида «ўлиб бораётган Африка» деган ўкинчга тўла жумлаларга кўзингиз тушмасдан иложи йўқ эди. Наҳотки шундай бўлса? Тўғри, бундан ўн-ўн беш йил муқаддам шундай тушкун гапларни айтганлар ҳақ эди. Ҳозир эса бундай дейишга тилинг бормайди. Бугунги Африка «ўлиб бораётган» эмас, балки янгидан туғилаётган қитъадир! Бугунги кунда ҳаммамизнинг кўз олдимизда кекса қитъа янгиланяпти, озод халқлар уйғониб, куч-қувватга тўляпти.

Мустамлакачилар узоқ вақтгача Африка халқларини, унинг бой табиий ресурсларини эксплуатация қилиб келдилар. Миллионлаб африкаликларнинг кўз ёши ва қони эвазига вужудга келган жарангдор олтинлар тўппа-тўғри Нью-Йорк ва Брюссель, Лондон ва Парижнинг банкларини тўлдирарди. Лекин африкаликларнинг сабр косаси тўлиб, халқлар мустамлакачиларга қарши қатъий жангга отланиб, қуллик занжирларини парчалаб ташладилар. Озодлик нималигини энди тушуниб етган бепоён қитъа халқлари паҳлавон каби кучга тўляпти. Ҳозирги вақтда «Ухуру!» «Озодлик» деган нидога Яхши Ният бурунидан тортиб Порт-Саидгача, Дакардан тортиб Сомалининг Банан плантацияларигача — хуллас бутун Африка «лаббай» деб кўкрак кериб жавоб бермоқда.

Африкани антиқа табиати, бойликлари ва айни пайтда мисли кўрилмаган қашшоқлиги билан танир эдик. Тўғри, қитъадаги мамлакатларда булар ҳозир ҳам намоён бўлсада, лекин бу қитъадаги мамлакат ва халқлар ҳаётида турли ўзгаришлар рўй берди.

Мустақил африка мамлакатлари тараққиёт сари интиляптилар. Тарихий тажриба шуни кўрсатяптики, мамлакат экономикасини ривожлантиришда капиталистик йўлдан бориб бўлмайди. Шу боисдан Бирлашган Араб Республикаси, Жазоир, Гвинея, Конго (Браззавиль) ва Мали сингари мамлакатлар нокапиталистик ривожланиш йўлини танлаб олдилар ва тубли социал қайта қуришларни амалга оширмоқдалар. Бу ўзгаришлар эса бутун Африкага таъсир кўрсатмоқда. Мазкур мамлакатлар ҳаётида «Уч йиллик», «Беш йиллик» деган янги тушунчалар пайдо бўляпти.

Африкани озод қилиш ҳали ниҳоясига етганича йўқ. Бу қитъада империалистлар ва ашаддий ирқчиларнинг найзаси билан сақланиб турган шармандали мустамлакачилик тартиблари ҳукм сураётган мамлакатлар ҳам бор. Қитъа жанубида ирқчилар ўтакетган мустамлакачилик сиёсатини юргизмоқдалар.

Ангола, Мозамбик, «Португалия» Гвинеяси халқларининг қони тўкилмоқда. Ғарб империалистларининг қўллаб-қувватлашига таянган Португалия мустамлакачилари ўз мустамлакаларида қонли уруш олиб бормоқдалар.

Империалистларнинг найрангларига қарши мустақил Африка давлатлари Африка Бирлиги Ташкилотини туздилар. Ўтган уч йил мобайнида бу ташкилот жиддий қийинчиликларга дуч келди. Лекин тажриба шуни кўрсатиб турибдики, империализмга қарши ва мустамлакачиликка қарши кураш асосида уюшган давлатлар ҳамжиҳат бўлишса, ўз олдиларига қўйган мақсадларига албатта эришадилар.

Яқинда Африка Бирлиги Ташкилоти Англия ҳукуматининг Родезияга нисбатан қилаётган икки юзламачилик сиёсатини қатъиян қоралаб чиқди. Бу ташкилот Португалиянинг мустамлакачилик ҳукмронлигини тугатишга қаратилган ҳужжат эълон қилди. Африканинг эрксевар халқлари социализм мамлакатлари ва халқаро ишчилар ҳаракатининг бирдамлигини ҳамиша сезиб турибдилар.

Бугун Африка Кунида совет кишилари улкан қитъа халқларига мустамлакачиликка қарши курашда империализм ва ирқчилик найрангларини фош қилишда чин қалбдан янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

И. Валиев.

СОЦИАЛ ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

ЖАЗОИР. Мамлакатда 1963 йил март ойидан бошлаб кенг миқёсда авж олиб кетган национализациялаш ҳаракати туфайли халқ кўпчилик саноат корхоналари, темир йўллар, электр станциялари, шахта ва конлар, порт ва магазинларнинг хўжайини бўлиб қолди. Мамлакатдаги энг яхши ерлар ҳам национализация қилинди.

Мамлакатда маданий революция ривожланиб бормоқда. Жазоир озод қилинган дастлабки йилда мамлакат аҳолисининг ўндан тўққиз қисми саводсиз эди, бир миллиондан кўпроқ болалар мактабга боришдан маҳрум эди. Мана энди кейинги икки йил ичида катта ўзгаришлар юз берди. Бошланғич мактаб ўқувчилари сони икки баравар, иккинчи босқичдаги ўқув юртларида таҳсил кўрадиганлар сони уч баравар кўпайди. Олий ўқув юртларида студентлар сони 500 кишидан 7 минг кишига етди. Биргина 1964 йили 920 та мактаб биноси қурилди. Мамлакатда халқ маорифига давлат бюджетининг тўртдан бир қисми сарфланмоқда.

ГВИНЕЯ. Мамлакат 1958 йил 2 октябрда мустақил деб эълон қилингандан сўнг давлат ташқи савдони ўз монополиясига олди. Мамлакатда янги пул системаси жорий этилди, бешта чет эл банки, иккита страхование ва олмос қазиш билан шуғулланувчи иккита чет эл компанияси национализация қилинди. Бу тадбирлар натижасида юзага келган давлат сектори мамлакат саноатини тараққий эттиришда ҳал қилувчи роль ўйнаяпти.

Гвинея Республикасида ер давлат мулки деб эълон қилинди. Қишлоқларда беш юзга яқин кооперативлар ташкил этилди. Маданий ҳаётда ҳам катта ўзгаришлар юз беряпти. Мамлакат мустақиллик олганга қадар етмиш минг кишига битта врач тўғри келса, ҳозир 20 минг аҳолига бир врач тўғри келяпти.

МАЛИ РЕСПУБЛИКАСИ. Давлат мамлакат иқтисодий фаолиятининг бешдан тўрт қисмига контроллик қилмоқда. Ерга хусусий мулкчилик бекор қилинди. Мустамлакачилик мамлакатга ёппасига саводсизликдан бошқа ҳеч қандай мерос қолдирмаган эди. Ҳар юз боладан олтитасигина савод чиқариши мумкин эди. Ҳозироқ бу рақам тўрт баравар кўпайди.

Ғарбий Судан француз армиясининг ўқчи батальони солдатлари учун бамисоли тўп еми эди. Бамбара элатидан етишиб чиққан ёшлар Француз инструкторлари раҳбарлигида ҳарбий ишга ўрганишлари мумкин эди. Мустамлака бўлиб келган Ғарбий Судан мустақил давлат бўлиб олгандан сўнг ўзининг шонли тарихий номи — Мали номига эга бўлди. Мустақил Мали Республикасининг пойтахти Бамако шаҳрида техника колледжи ташкил этилди. Эндиликда бамбара йигит ва қизлари тинч қурилиш учун зарур бўлган техника билимларини эгаллаш имкониятига эга бўлдилар. СУРАТДА: колледж аудиториясини кўриб турибсиз.

(ТАСС фотохроникаси).

МИСИ ЧИҚҚАН ФОЛБИНЛАР

1952 йили Мисрда революция ғалаба қозонганида ғарбдаги фолбинлар қанчалар кароматлар қилишмаган эди. Ўша вақтда Англиянинг бош министри бўлиб турган А. Иден уялмай-нетмай: «мисрликлар Сувайш каналини қуритиб қўйишади» деб айтган эди. «Миср фаллоҳларига пахтани етиштириш йўл бўлсин», дейишди мақтанчоқлик билан Лондон ва Вашингтондагилар. «Нил бўйида мисрликлар тўғон қуриш уёқда турсин, кичик бир иншоот ҳам бунёд этолмайдилар», дейишди океан ортидаги донишмандлар. Улар ёш республикани сиёсий ён беришга мажбур қилмоқчи бўлишди.

Ҳамма фолбинчиликлар ҳам, дўқ-пўписалар ҳам фойда бермади. Уларнинг бирортаси ҳам амалга ошмади. Эндиликда Бирлашган Араб Республикаси Африкадаги энг йирик давлатлардан бирига айланди. Бу мамлакат эксплуатациясиз жамият қуриш йўлидан боришга қатъий аҳд қилганлигини рўй-рост эълон қилди.

Мамлакатда национализация қатъият билан олиб борилаётганлиги натижасида ишлаб чиқаришнинг асосий воситалари давлат, халқ қўлига ўтди. Миср қишлоғини социал қайта қуриш жараёни тез суръатлар билан бормоқда. Фақат шу йилнинг ўзидагина 80 минг феддондан ортиқ (бир феддон — 0,42 гектарга тенг) ер деҳқонларга бўлиб берилди.

Миср халқи Нил сувини ўз ерига олиб келишни асрлар давомида орзу қилиб келди. Унинг бу орзуси 1958 йил 27 сентябрь куни амалга ошди. Шу куни Совет Иттифоқи Араб Республикасига баланд Асвон тўғони қурилишида иқтисодий ва техника ёрдами кўрсатиш тўғрисида шартнома имзоланди.

Африка ерида улкан иншоот қурилишининг ниҳоясига етишига оз фурсат қолди. 1968 йилда тўғондаги ҳамма ишлар ниҳоясига етиб, 1970 йилда гидроэлектро станциясининг охирги агрегатлари монтаж қилинади. Бу станция йилига 10 миллиард киловатт-соат электр энергияси беради. Қадимий Нил суви саҳролардаги лаб ялаб ётган ерларга оби-ҳаёт элтади. Бирлашган Араб Республикасида суғориладиган ерлар майдон учдан бир қисмига кўпаяди. Арзон электр қуввати билан ишлайдиган янги корхоналарда минглаб кишилар иш билан таъминланади, давлатнинг ҳар йили оладиган миллий фойдаси 255 миллион миср фунтга кўпаяди.

Асвон қурилишида Миср ишчилари қатори совет кишилари ҳам қатнашмоқдалар. Шу йилнинг май ойида Нил жиловланган пайтда бу ерда 1800 совет кишиси ишлаётган эди. Ўтган етти йил мобайнида Совет ва Миср қурувчилари биргаликда ишлаб, жуда иноқлашиб олдилар. Совет мутахассислари тажриба ва билимларини Араб дўстларига ҳеч аямай ўргатдилар. Натижада Асвон қурилиши миллий кадрлар тайёрлашда зўр мактаб ролини ўтади.

Асвон мамлакатимиз ёрдами билан қурилаётган бирдан-бир иншоот эмас. Бу мамлакатда Совет Иттифоқи ёрдами билан 133 объект қурилаётир. Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир мамлакатимизнинг бу соҳадаги ёрдамига тўхталиб айтдики, араб-совет ҳамкорлиги Араб дунёси халқлари, Африка халқлари қалбида асрлар бўйи яшайди.

Миср экономикасида Сувайш канали Асвондан кейин иккинчи ўринда туради. Канал давлат хазинасини тўлдиришда ишончли манба бўлиб хизмат қилмоқда.

Империалист фолбинларнинг Миср деҳқонлари пахта етиштиролмайдилар деб айтган гаплари ҳам рўёбга чиқмади. Яқинда Англияда чиқадиган «Файнешил Таймс» газетаси тан бериб айтишга мажбур бўлдики, мамлакат мустақилликка эришгандан сўнг ўтган давр ичида пахта ҳосилдорлиги муттасил ошиб борди. Бу йил эса пахта миқдори ва сифати бўйича рекорд қўйилди.

Бирлашган Араб Республикаси Африка халқининг империализмга қарши олиб бораётган курашида олдинги сафда боряпти ва Африка ва Осиё қитъаларида миллий озодлик кураши олиб бораётган халқларга ёрдам қўлини чўзяпти.

Бирлашган Араб Республикасининг фаолияти Африкадаги ҳамма мамлакатлар халқларининг ҳаётий манфаатларига мос тушмоқда. Африка мамлакатларининг чет эл ҳукмронлиги ва зулмига қарши уюшишига ёрдам беряпти.

К. ФАТТОҲОВ.

АФРИКА ДАВЛАТЛАРИ

Африка — ҳажми жиҳатидан жаҳонда Осиё қитъасидан кейин иккинчи ўринда туради. Унинг майдони 29,2 миллион квадрат километр бўлиб, ороллари билан ҳам қўшиб ҳисоблаганда 30,3 миллион квадрат километрга тенг. 1964 йилги маълумотга қараганда, қитъа аҳолиси 306 миллион кишидан иборат.

Биринчи жаҳон урушигачаёқ Африканинг деярли ҳамма районлари империалистлар томонидан босиб олинган эди. Иккинчи жаҳон урушидан кейин Африкада уч давлат — Миср, Эфиопия ва Либерия давлатларигина мустақиллик олган эди. 1960 йилга келиб 10 та давлат мустақилликка эришди. Ҳозирги вақтда Африка қитъасида мустақил давлатлар сони 39 га етди. Қитъада 20 миллиондан ортиқ аҳолиси бўлган ва 3.632 минг квадрат километр майдонни эгаллаб турган 20 та мустамлака ва бошқа қарам мамлакатлар бор.

Қитъадаги мустақил давлатлар қуйидагилардан иборат:

1. Жазоир Халқ Демократик Республикаси, 2. Фил Суяги Қирғоғи Республикаси. 3. Ботсван Республикаси, 4. Бурунди қироллиги, 5. Юқори Вольта Республикаси, 6. Габон Республикаси, 7. Гамбия, 8. Гана Республикаси, 9. Гвинея Республикаси, 10. Догомея Республикаси, 11. Замбия Республикаси, 12. Камерун Федератив Республикаси, 13. Кения Республикаси, 14. Конго (Браззавиль) Республикаси, 15. Конго (Киншаса) Демократик Республикаси, 16. Песото қироллиги, 17. Либерия Республикаси, 18. Ливия қироллиги, 19. Мавритания Ислом Республикаси, 20. Малави, 21. Мали Республикаси, 22. Мальгас Республикаси, 23. Марокаш қироллиги, 24. Нигер Республикаси, 25. Нигерия Федератив Республикаси, 26. Бирлашган Араб Республикаси, 27. Руанда Республикаси, 28. Сенегал Республикаси, 29. Сомоли Республикаси, 30. Судан Республикаси, 31. Съерра-Леоне, 32. Танзания Бирлашган Республикаси, 33. Того Республикаси. 34. Тунис Республикаси, 35. Уганда Федератив Республикаси, 36. Марказий Африка Республикаси, 37. Чад Республикаси, 38. Эфиопия, 39. Жанубий Африка Республикаси.

ДЎСТЛИК ЁРДАМИ

Совет Иттифоқи Бирлашган Араб Республикаси, Гвинея, Мали ва Африкадаги қатор ёш миллий давлатлар билан мустаҳкам иқтисодий ва техникавий алоқа ўрнатган. Шу алоқаларга кўра СССР Африкада 324 та корхона ва бошқа объектлар қурилишида ёрдам беряпти. Биргина БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИнинг ўзида СССР иштироки билан 130 га яқин саноат ва қишлоқ хўжалик корхоналари қурилаётир. Шундан 73 таси хозироқ ишга туширилди.

СССРнинг ёрдами билан ЖАЗОИРДА нефть ва газ саноати мутахассислари тайёрлайдиган институт ва техникум ташкил этилди.

ГВИНЕЯнинг Конакри шаҳрида СССР ёрдами билан политехника институти қуриб битказилди.

МАЛИ РЕСПУБЛИКАСИДА 250 кишига мўлжалланган олий маъмурий мактаб ташкил этилди. Шунингдек, касаба союз-техника мактаби ҳам ишлаб турибди.

Африканинг турли мамлакатлари ёшлари Москвадаги Патрис Лумумба номли Халқлар дўстлиги университетида, СССРнинг бошқа ўқув юртларида, жумладан, Тошкентда таҳсил оляптилар.

СССР билан Африканинг ёш миллий давлатлари ўртасидаги иқтисодий ва техникавий алоқаларнинг кенгайиши бу мамлакатлардаги социал тараққиётга ижобий таъсир кўрсатади.

ИРҚЧИЛАР ВА УЛАРНИНГ ҲОМИЙЛАРИ

Жанубий Африкада «Бош министрлар оламдан ўтганларидан кейингина мўмин бўлиб қоладилар», деган аччиқ ҳазил юритилади. Чиндан ҳам шундай. Жанубий Африка Республикасининг ҳар бир бош министри ўзидан олдингисига нисбатан жоҳиллик ва қаттиқ қўлликда олдингисидан ўтиб тушади. Ўтакетган миллатчи Рертцог ўрнига 40-йилларда келган Малан ёвузликда ном чиқарди. Ғазабнок Стриждом ўрнига келган Фервурд жаллодликда ҳаммасидан ўтиб тушди. Саккиз йил мамлакатни бошқарган даврида маҳаллий аҳолининг жаллоди сифатида ном чиқарди. Шу йил 6 сентябрда уни ўлдирганларидан сўнг давлат бошига Балтазар Фостер келди. Ҳатто ғарб журналистлари ҳам Жанубий Африка Республикасининг еттинчи бош министрини ашаддий одамхўрлик сиёсати бошлиғи, ўтакетган истибдод деб таърифлади.

Дарвоқе, Фостерни шундай таърифлаганларича бор. У мамлакатнинг мутлоқ кўпчилигини ташкил этувчи 12 миллион африкаликларга озмунча зулм-ситам ўтказмади. Фервурд ҳукуматида адлия министри бўлиб турган вақтида «180 кун давомида қамоқда сақлаш қонуни» деб номланган қонунни киритган ҳам шу. Мазкур қонунга кўра минг-минглаб қора танли кишилар судсиз ва терговсиз турмаларга ташланди. Фостер яширин полицияга чекланмаган ҳуқуқ бериб қўйиб, уч мингдан ортиқ сиёсий маҳбусларни қамоққа ташлади. Шулардан бир минг уч юзтаси «ҳавфли жиноятчилар» сифатида қаттиқ режимдаги турмаларда сақланмоқда.

Фостернинг бош министр бўлгандан кейинги дастлабки «кароматн» шу бўлдики, у Фервурд борган йўлдан боришга тантанали ваъда берди. Орадан бир ҳафта ўтар-ўтмас ирқчилар ишлатавериб сийқаси чиқиб кетган айбнома — «оқ танлиларга суиқасд» уюштиришда айблаб ўн беш африкалик устидан сиёсий суд ташкил этди. Фостер югурдаклари уюштирган бу иш мамлакатнинг туб аҳолисини қўрқитишга қаратилган эди. Чунки, африкаликлар ирқчилик режимига қарши кун сайин қаттиқ норозилик билдирмоқдалар.

Жанубий Африка халқининг янги истибдоди худди ўтмишдоши каби реакцион ташқи сиёсат олиб боряпти. Жанубий Африка Республикаси Жанубий Родезиядаги Смитнинг ирқчилик режимини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаяпти.

Лондонда чиқадиган «Таймс» газетасини ёзишича, Жанубий Африка Республикаси Смит бошқараётган мамлакатга юбораётган моллар икки баровар кўпайган. Пес-песни қоронғида топади, деганларидек Фостер бераётган ёрдам ва Англия империализмининг ҳомийлиги туфайлигина Смитнинг қонли режаси мана бир йилдан бери ҳокимият тепасида турибди.

«Форин офферс» журналининг хабар қилишича, АҚШ Жанубий Африка Республикасига ҳозироқ ярим миллиард долларлик маҳсулот инъом этган. Англия монополистларининг у ерга юборган капитал маблағлари бир миллиард фунт стерлингдан ҳам ошиб кетади. АҚШ Англия ва Ғарбий Германиянинг юзлаб фирмалари Жанубий Африка ирқчиларига юбораётган қурол-анжомдан беҳисоб фойда кўряптилар.

АҚШ, Буюк Британия ва уларнинг иттифоқчилари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг Жанубий Африка Республикасига савдо моллари етказиб бермаслик ҳақидаги қарорини бажаришдан бош тортмоқдалар.

Жанубий Африканинг маҳаллий аҳолисига нисбатан ишлатилаётган сотқинлик сиёсатининг мақсади равшан. Империалистлар сотқин режимларни қўллаб-қувватлаб ва уларни мустаҳкамлай бориб, Африка қитъасида оммавий тус олган миллий озодлик ҳаракати йўлига ғов солмоқчилар, бу ерда ўз мавқеларини сақлаб қолмоқчилар. Аммо улар чучварани хом санаяптилар. Шармандаси чиққан ирқчилик режими соф виждонли кишилар томонидан қаттиқ қораланмоқда. Бош Ассамблеянинг ҳозир давом этиб турган сессиясида ҳам Жанубий Африка ирқчиларининг «доҳийси» ва унинг ғарбдаги ҳомийлари қаттиқ исканжага олинди. Улар яккалаб қўйилди.

Африканинг дўсти ким-у душмани ким эканлигини яхши билиб олган халқлари туб аҳоли устидан қилинаётган ҳақоратларга чек қўйиш, Жанубий Африка Республикасида шармандали режимга барҳам беришни қатъий талаб қилмоқдалар. Уларнинг бу ҳаққоний талаби Совет Иттифоқи ва ҳамма социалистик мамлакатлар томонидан қизгин қўллаб-қувватланмоқда.

Ф. НИКОЛАЕВ.

НОМЛАР ҚАНДАЙ КЕЛИБ ЧИҚҚАН?

Африка. Машҳур Австрия тилшуноси А. И. Штоффер буни қуйидагича изоҳлайди:

1. Арамей тилидаги атоқли от — Ефердан келиб чиққан;
2. Эртакларда ҳикоя қилинган Офир деган подшоликнинг номидан. Айтишларича, подшо Соломон бу ердан жуда кўп миқдорда қимматбаҳо буюмларни ҳирож тариқасида олар экан;
3. Семит тилидаги «афар» сўзидан, яъни қуруқ ер, чанг, деган сўздан олинган бўлиши аҳтимолдан ҳоли эмас.

Дидро ва Даламбер эса ўзлари тузган энциклопедияда қитъанинг номи «а» — инкор сўзи ва «фрикс» — совуқ сўзидан олинган бўлиб, «совуқ бўлмайдиган мамлакат» деган номдан олинган дейишади.

Бу масалада олимлар ўртасидаги мунозара ҳали ҳам давом этиб келяпти.

Жазоир. Бу шаҳарнинг номи «Эль-Жазоир» яъни, араб тилида «икки орол» деган сўздан олинган. Шаҳарнинг ўзи X асрда бунёд этилган.

Бербер. Шимолий Африкадаги ерли халқ бўлиб, кейинчалик араблар зўрлик билан уларга ўз тилларини ва одатларини ўтказишган. Бу сўз юнонча «барбарос» сўзидан олинган бўлиб, уни араблар «араб эмас», «ғайридин» маъносида ишлатишган.

Бур. Голландча сўз бўлиб, «деҳқон» деган маънони билдиради. Ҳозирги вақтда бу ном билан XVII-XVIII асрларда Жанубий Африкага кўчиб келган голландияликларнинг авлодларини аташади. Бур тили инглиз тили билан бир қаторда Жанубий Африка Республикасида расмий тил ҳисобланади.

Гвинея. Гуинауа деган аҳоли яшайдиган жойнинг номидан келиб чиққан.

Либерия. Лотинча «либер» — «эркин» деган маънони билдириб. АҚШ дан 1828 йили Африкага келтирилган негрларни шу ном билан аташади.

Ливия. Ҳозирги Ливия территориясида либи деган халқ яшаган. Қадимги юнонлар бутун Африка қитъасини Либия деб атаганлар.

МУСТАМЛАКАЛАРГА ОЗОДЛИК!

Португалия мустамлакачилиги ниҳоятда миси чиқиб қолган мустамлакачиликдир. Бу мамлакат ҳозирги вақтда Ангола, Мозамбик, «Португалия» Гвинеяси мамлакатларини бошқариб турибди. Ҳолбуки, мазкур мамлакатларда яшовчи аҳолининг сони ҳам, уларнинг майдони ҳам Португалияникидан анча кўп. Беш юз йилдан бери бу мамлакатларга хўжайинлик қилаётган Португалия мустамлакачилари ерли аҳолини эзиш, эксплуатация қилишда инглиз, француз ва бельгиялик ҳамкасбларидан ҳатто ўтиб ҳам кетишди.

Португалия мустамлакачилигининг ваҳшийлик характерини шу нарса ҳам изоҳлайдики, бу ерда мустамлакачилик уруши олиб бориш, африкалик аҳолини қиришнинг кўз кўрмаган, қулоқ эшитмаган методлари қўлланилмоқда.

Шунга қарамай, мустамлака бўйинтуруғига солинган халқлар ўз эзувчиларига қарши мардона кураш олиб бормоқдалар. Анголада беш йилдан буён озодлик ҳаракати давом этиб келяпти. Гвинеяда тўрт йил мобайнида бирор куни ҳам мустамлакачиларга қарши кураш тўхтагани йўқ. Бундан икки йил муқаддам қуролли курашнинг учинчи фронти Мозамбикда очилди. Мустабид Салазарнинг ўзи тан бериб, айтишича, Португалия Африкадаги урушга ҳар йили 120 миллион доллардан кўпроқ маблағ сарфламоқда. Португалия ўз мустамлакаларида юз мингга яқин солдат, шу жумладан Ангола ва Мозамбикда 30 мингтадан, Гвинеяда 20 мингта солдат сақлаб турибди.

Шунга қарамай, мустамлакачилик урушининг охири кўринмаяпти. Мустамлака халқлари Салазар қўшинларига қарши тобора қаттиқ зарба бермоқдалар. Ангола ватанпарварлари ҳозироқ Кабинда областининг деярли ярмини ва мамлакатнинг Шимолий қисмидаги кўпчилик районларни назорат қилиб турибдилар. Гвинеянинг ватанпарвар кучлари эса мамлакатнинг бешдан икки қисмини ўз қўлларига олганлар.

Португалия мустамлакачилари ўзларининг Африкадаги империясини асосий империалистик давлатлар бўлган АҚШ, Англия ва Германия Федератив Республикасининг бевосита ёрдами билангина сақлаб келмоқдалар. Бироқ, империалистик мамлакатларнинг ҳеч қандай ёрдами Португалиянинг шармандали мустамлака империясини инқироздан сақлаб қололмайди. Бу мустамлакаларда борган сари кенг халқ оммаси курашга отланмоқда. Халқларнинг ҳаққоний курашини мустақил Африка давлатлар ва социалистик мамлакатлар қўллаб-қувватлаяптилар.

Африкада Англия, Франция ва Бельгиянинг мустамлакачилик империяларини йўқ қилиб ташлаган миллий озодлик ҳаракати Португалия мустамлакачилигини ҳам йўқ қилишига шак-шубҳа йўқ. Социалистик мамлакатлар, Африкадаги мустақил давлатлар, жаҳондаги тараққийпарвар кучлар ёрдамига таянган Ангола, Мозамбик ва «Португалия» Гвинеяси халқлари мустамлакачилик занжирини узиб ташлаб, озодлик ва миллий мустақилликка эришадиган кун узоқ эмас.

МОСКВАЛИК ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ

«Шароит шундай бўлиб қолдики, ўзим тошкентлик бўлсам ҳам Москвада яшашимга тўғри келди». Стахан Раҳимов биз билан суҳбатда шундай деди. Чиндан ҳам талантли артист тошкентлик йигит. Уни Москва ҳам, Ватанимизнинг бошқа шаҳарлари ҳам, айниқса Тошкент қувонч ва ҳаяжон билан тинглайди. Бундан бор-йўғи икки-уч йил аввал Москванинг «Юность» радиостанцияси Стаханнинг дилрабо куйларини эфирга тарқата бошлаган эди. У ҳали тажрибали артист ҳам эмас. Москвада инженер бўлиб ишларди. Лекин артистнинг ёқимли овози тезда кишилар қалбига йўл топди.

... Стахан Ўзбекистон халқ артисти Шаҳодат Раҳимованинг ўғли. Ҳали жуда ёшлигиданоқ куй ва ғазал унинг қалбидан ўрин олганлигига ажабланмаса ҳам бўлади. У артистлар даврасида ўсиб улғайди. Мактабдаги ашула ва рақс, драма тўгаракларида иштирок этди. Унинг нима учун артистлик йўлини танламай инженер бўлишга аҳд қилганлигини айтиш қийин. Лекин шуниси маълумки, у ёшлигиданоқ музикани севар эди. Стахан Москва Энергетика институтида ўқиб юрганида унинг музикага бўлган қизиқиши янада ошди. Ёш студентнинг ўзига хос овози кўпчиликни жалб этар эди. У бора-бора ўз устида жиддий машқ қила бошлади.

Мана, ниҳоят Стахан Раҳимов ўзи туғилиб ўсган шаҳарда биринчи марта концерт бермоқда. У ҳаяжонланади. Шубҳасиз, она шаҳрингда кишилар олқишини қозониш ҳаяжонга солмай қўймайди. Стахан биринчи концертдаёқ ўзбек, озарбайжон, турк, рус, арман ва итальян қўшиқларини кетма-кет айтади. Бир қарашдаёқ сезилиб турибдики, йигит улкан талант соҳиби. У саҳнада ўз ўрнини топганлиги бежиз эмас. Стаханнинг мулойим, кўнгилга яқин овозида алам ва қувонч, сатира ва юмор — барчаси мужассамлашган. Ранг-баранглик эса санъаткорнинг маҳоратидан далолат беради, одатда.

— Бир йўла икки касбни эгаллаш осон эмас, — дейди Стахан. — Лекин бунинг ҳам гашти бор. Ким билсин, балки пайти келиб икки касбдан биттасини танлаб олишга тўғри келар. Эҳтимол ўшанда мен санъаткорлик касбини танларман...

Алла Иошпе овозида ҳам шундай майинлик, шундай дилраболик мужассам. Алла Стаханнинг саҳнадаги касбдошигина эмас, турмуш ўртоғи ҳамдир. Қизиғи шундаки, Алла Иошпенинг ҳам касби фақат артистлик эмас. У педагогика фанлари кандидати. Алланинг ижодига қандай баҳо бериш мумкин! Фан йўлидаги изланишлар санъат соҳасида ҳам мунтазам олға интилишни одат тусига киритиб қўйди, десак адашмаймиз. Унинг овозидаги нозик лиризм, шу билан бирга соддалик томошабинни дарҳол мафтун этади. Бир сўз билан айтганда Алла дилрабо ва содда санъаткор.

Эстрада театрининг яна икки артисти Лидия ва Юрий Мозжухинлар ҳақида тўхталиб ўтмаслик мумкин эмас. Улар ижодига оддий бир томошабин сифатида тикилиб, завқланасан киши.

Бундан ўн тўрт йил илгари Тошкент эстрада театрида Мозжухинлар ўз ижодий йўлини бошлашган эди. Шундан сўнг улар Ўзбекистон ва Қирғизистон колхозлари бўйлаб сафарга чиқдилар. 1958 йилда эса Лидия билан Юрий Лондонда бўлиб ўтган Халқаро конгрессда диплом билан мукофотланишди. Чиндан ҳам, уларнинг чаққон ҳаракатлари, иллюзияси қойил қолдиради кишини. Ақл бовар қилмайдиган кўзбўямачилик ҳаракатларини ўрганиш учун ҳам кунт, сабот ва кўп йиллик изланишлар керак.

Эстрада артистлари жаҳоннинг кўп мамлакатларида бўлганлиги ажабланарли ҳол эмас. Уларнинг санъатини юз мингларча томошабин завқланиб кўради. Мозжухинлар ҳам Тошкентда Мўғулистондан қайтишда меҳмон бўлишди.

Хуллас, шу кунларда Тошкентда ўз санъатини намойиш қилаётган москвалик эстрада артистлари ҳамшаҳарларимиздир. Келинг, дўстлар, булар ижодига муваффақият тилайлик.

Н. РАҲИМОВА.

Ҳамза номидаги санъатшунослик институтининг илмий ходими.

Суратда: Стахан Раҳимов ва Алла Иошпелар.

Учқун Назаров

ОВ

Ҳикоя

Илмий кенгаш Расулжоннинг диссертациясини юзаки ва заиф деб топди. Аслида майин табиатли Расулжон руҳан чўкиб қолди.

Диссертация ёқлашини интизорлик билан кутиб юрган хотини Назокатхон — буткул орзулари пучга чиқиб — Расулжонни очиқдан-очиқ хўрлай бошлади.

— Бас! — деди у эрининг кўрпа-ёстигини сими ирғиб чиққан диванга итқитиб. — Етар! 105 сўм ойликка бола кўпайтиришни ким қўйибди! Биттагина боламизни ойим боққани ҳам кифоя...

Расулжон лом-мим деёлмади, аянчли кўзларини мўлдиллатиб диванга ўтириб қолди.

Тун бўйи ажриққа юмалагандек тўлғаниб чиқди, хаёлига че-не ўйлар келмади, бу ўйлардан ўзи ҳам қўрқиб кетди.

Эрталаб апил-тапил юмушини қиларкан, Назокатхон яна жавради:

— Ҳеч бўлмаса анув сартарошнинг ўғлича лик ҳам бўлмади, — деди, эрига гапирса, «сиз» дейишдан ориниб. — Бало экан, яқинда нок сотиб юрарди, энди Москвага бориб, кандидат бўлиб келди. Шунчалик ҳам бўлмади-я бу «аммамнинг бузоғи». Тағин йигитман деб бош кўтариб юрганига ўлайми?..

Назокатхон то кўча эшикка етгунча дўнғиллаб кетди.

Хотинининг аччиқ гаплари Расулжоннинг танглайига игна санчгандек бўлди. У чуқур хўрсиниб, пешонам қурсин, деди ва ҳовлига тушди. Шу топда унинг кўзига ҳеч нарса кўринмас, ҳаёт нақадар бераҳм ва маъносиз, яшаш учун илинжсиз туюларди.

Расулжоннинг кўзлари алланечук чақнади, ҳорғинлик тарқалиб, вужудида ғазаб аралаш шижоат уйғонди, юраги гурс-гурс ура бошлади. У ўрик дарахти томон отилди, арқондаги нам кирни ерга улоқтирди, арқонни ечиб, қуруқ шохга отди, бир учини сиртмоқ қилди; тортиб кўрди — кўтарадими, йўқми? — сўнг ошхонага кириб, девордаги эговда илиғлиқ бешикни олиб чиқди ва энди сиртмоқнинг остига қўйган эди ҳамки, дарвоза томондан йиғи эшитилди.

Расулжон даҳшатли ҳаяжонда ўгирилиб қаради.

У ерда кўзини момиқ қўли билан ишқаб, тўрт-беш яшар қиз турар ва бетўхтов йиғларди. «Оббо!» — деди Расулжон ва қизчанинг олдига келди.

— Ҳм?...

— Б-болам... — деди қизча энтикиб.

— Қанақа бола? — деди Расулжон дағал овоз билан.

Қизча қўрқиб кетиб баттарроқ йиғлай бошлади.

— Раъно, йиғламай гапиргин, нима деганингга тушунмадим, — деди Расулжон ётиғи билан...

— Болам... оқиб тетти...

Расулжон фаҳмлади чоғи; ҳовлидан ўтадиган ариқ томон югура кетди. Раъно эса йиғидан тўхтаб, энтика-энтика Расулжоннинг ортидан эргашди ва ёш тўла умидвор кўзларини Расулжондан узмади.

(Давоми бор).

БИР ИМОРАТ ТАЪРИФИ

(ФЕЛЬЕТОН)

Шундоққина йўл бўйида
Битди янги иморат.
Утган-кетган кўзи шунда,
Бирам гўзал, аломат.
Беш қаватли,
ҳашаматли,
Ярақлайди пештоқлар.
Офтоб қўниб ойналарга
Жило бериб ўйноқлар.
Балконлари бир
бежирим,
Эшиклари бирам соз.
Гўёки уй кўкка қараб
Кемадек қилар парвоз.
Кам-кўсти йўқ, бирам
шинам
Уй бўлибди қисқаси,
Ҳавас билан ҳар ким
дейди:
— Яшаворсин устаси!..
Бир кун яна ўтиб
қолдим
Уша уйнинг олдидан.
Кўрмагандим, уч-тўрт
кунча
Утган эди орадан.
Кўчиб келиб эгалари
Анча гавжум ҳовлиси.
Аммо уйни танимабман,
— И-е, нима гап ўзи?!
Илгариги ҳашамидан
Қолмабди сира асар.
Балконларга осилибди
Турли латта-путталар.
Ҳар хонадон иморатни
Уз билганча «безабди»
Гоҳи иркит бола каби
Бўлибди худди афти.
Ҳайвонотлар боғи каби
Деразалар сим тўрли.
Узин-ўзи «қамаб қўйган»
Ким экан, қайси
«шўрли»?
Балконлардан томиб
ётар
Уйнинг чакка «ёшлари».
Пешонасин қашқа қипти
Безорилар тошлари.
Алланим сув оқизибди,
Деворлар илон изи,
Болалар хўп «ижод»
қилган
Истаган ерга чизиб.
Айвонларда синиқ шкаф,
Жамики темиртак бор.
Гўё дейсиз қават-қават
Эски-тускига омбор.
Хуллас калом, уйнинг
жуда
«Келишибди» нусхаси.
Халқ мулкини кўз
нуридай
Асранг — гапнинг
қисқаси!

М. ХУДОЙҚУЛОВ.

Спорт

«МАВСУМНИНГ ЁПИЛИШИ» КУБОГИ

«Спартак» жамияти стадионининг «мавсумнинг ёпилиши» кубоги учун футбол мусобақалари давом этарди. Республика категорияли судья Маъруф Акбаров 123 ва 14-мактаблар терма командалари ўртасидаги учрашув бошланганлиги ҳақида маълум қилди. Бу матч жуда ҳам қизиқарли ўтиб, 3:1 билан 14-мактабнинг терма командаси фойдасига ҳал бўлди.

Сурункасига уч марта бу кубокни қўлга киритган 123-мактаб футболчилари эса қанчалик уринсалар ҳам рақиблари дарвозасига битта тўпдан ортиқ тўп киритолмадилар.

«Мавсумнинг ёпилиши» мусобақаларида 20 дан ортиқ кучли мактаб терма командалари иштирок этди. Булар беш группага бўлиниб, доира системаси бўйича бир-бирлари билан учрашдилар. Учрашувлар жуда кескин ва қизиқарли спорт кураши остида ўтди. Чунки ҳар бир группадан фақат бир командагина финалда қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритар эди. Бунга 14, 42, 65, 22 ва 123-мактаб терма командалари юксак маҳорат кўрсатиб, финалга йўлланма олдилар. Қолган командалар эса 6—10, 11—15, 16—20 ўринлар учун курашдилар.

Мусобақанинг биринчи куниданоқ 14 ва 42-мактаб терма командалари техник ва жисмоний жиҳатдан бошқа командалардан устунликларини намойиш қилиб, пешқадам бўлиб олдилар.

Кутилганидек 14 ва 42-мактаб терма командалари учрашуви жуда қизиқарли ўтди. Чунки иккала команда составидаги ўйинчиларнинг деярли ҳаммаси биринчи ўсмирлар разрядига эга. Бу командалар ўйинчилари мастерлар командасига хос техник ва тактик, кўтаринки руҳ билан ўйнаса-да, ҳисоб учрашув охиригача ўзгармади. Мусобақалар якунланганда иккала команда 10 очкодан тўплаган эди. Мусобақа шартига кўра тўплар нисбати кучга кириши керак. Бу ҳам тенг бўлиб чиқди. Мусобақа давомида бу икки команда рақиблар дарвозасини бир хил нишонга олган ва бир хил тўп ўтказиб юборганди.

Шундай қилиб 14 ва 42-мактаб терма командалари 1—2 ўринларни бўлиб олиб, кубокни қўлга киритдилар. Қўшимча учрашув эса қайси команда шаҳар спартакиадасида қатнашиш шарафига муяссар бўлишини аниқлайди. Бу қизиқарли мусобақаларни 14-мактаб директори А. Исҳоқов, 42-мактаб ўқитувчиси Анатолий Блинков бошлиқ ўқитувчи ва ўқувчилар коллективи кузатиб борди.

Узоқ давом этган бу мусобақаларни қизиқарли ўтишида «Спартак» стадиони маъмурияти, Ҳамидулла Йўлдошев бошлиқ иккинчи болалар спорт мактаби педагогика коллективи ва Октябрь район «Ёш куч» спорт жамиятининг вакили А. Блинковларнинг хизматлари катта.

А. ТУРҒУНОВ.

ТЛАЧТЛИ ЎЙИНИ

Коҳин кескин бурилди ва қўлини кўтарди. Бу ишора билан ибодатхонадан сочлари тугун қилиб бойланган хушқомат эркаклар чопиб чиқишди. Уларнинг сонларига ранг-баранг тизимчалар боғланган бўлиб, унга чопганда халақит бермайдиган турли рангдаги энсиз этак маҳкамланган.

— Ёмғир худоси тарафдорлари ҳозир Шамол худоси ихлосмандлари билан кураш бошлайди, — қоплон териси ёпинган жангчи пичирлади ва аста кулиб қўйди. — Ёмғир худоси жангчиларининг этаги кўк, Шамол худоси жангчилариники эса қизил рангда. Ўйин «тлачтли» деб аталади.

Бош коҳин майдон ўртасига думалоқ нарса ташлади. У ерга тушиши билан сакраб кетди. Меҳмонларнинг таажжубга тушганини сезган жангчи уларга таъзим қилиб:

— Копток ўрмонда ўсадиган муқаддас дарахт яраланганида чиқарадиган сутдек оқ сеҳрли ёшларидан ясалган. Ўйинчилар коптокни фақат тирсаклари, тиззалари ва сонлари билангина ўйнашлари мумкин. Агар оёқ ва қўлларини тегизсалар ўлим жазоси берилади. Коптокни чап ва ўнг томондаги тош ҳалқаларнинг биридан ўтказган томонгина ғолиб ҳисобланади.

Ҳақиқатан ҳам икки томонда биттадан тош ҳалқа бор эди. Тош ҳалқа четларига ажойиб нақшлар солинган. Тошдаги тешик муқаддас дарахтнинг оқ ёшидан ясалган коптокдан сал каттароқ.

Копток ўйин майдонида гоҳ у томонга, гоҳ бу томонга тез иргитилар, баъзан тош ҳалқа четларига тегиб сакраб ерга тушарди. Шамол ва Ёмғир худоси жангчилари коптокни тош ҳалқадан ўтказиш учун жуда тез ҳаракат қилар, ўз ўлкасига ташланган шерлардек сакрар эдилар. Сонлари эса илондек буралиб коптокни қарши томонга қайтарар эди. Эҳтиётсизлик билан коптокка қўл ва оёқлари тегиб қаттиқ жазога учрамаслик учун жуда чаққон ҳаракат қилардилар.

Баскетбол тарихидан

Томошабинлар гаров ўйнай бошладилар. Бойлар ўзларининг ҳашаматли кийимлари ва қимматбаҳо буюмларини, ўзидан бошқа ҳеч нарсаси бўлмаган, лекин бойишни хоҳловчи камбағаллар эса хотини ва болаларини, ҳатто ўзини гаровга тикдилар. Агар бой берсалар улар ютган томоннинг қули бўладилар.

Мана Ёмғир худосининг жангчиларидан бири душман мудофаасини ёриб ўтди, эпчиллик билан Шамол худоси жангчиларининг тош ҳалқасига яқинлашди. Тиззаси билан коптокни тирсагига узатди ва кескин зарб билан уни ҳалқага иргитди. Копток шу заҳотиёқ тешикдан ўтиб кетди. Бу шундай яшин тезлигида бўлдики, ҳимоячилар уни ушлаб қолишга ожизлик қилдилар.

Бироқ хурсанд бўлиб ўтирган томошабинларнинг ҳайқириқлари узоққа чўзилмади. Тартибсиз қочишлар бошланди, тасвирлаб бўлмайдиган даражада саросима пайдо бўлди. Ютқизган томон жангчилари бошларини қуйи солиб, жойларидан қимирламай қолдилар. Ёмғир худоси жангчилари эса ўз тарафдорлари билан томошабинларга ташландилар. Уларнинг олтин безак ва қимматбаҳо кийимларини тортиб ола бошладилар. Ибодатхона атрофидаги бўш жойда турган томошабинлар эса қўрқувдан қоча бошладилар.

— Ғолиблар томошабинларнинг кийимбоши, қимматбаҳо буюмлари ва қуролларига эга бўлиши ва бу нарсаларни қайтариб сотиб олишларини улардан талаб қилиш ҳуқуқига эга. Ғолиблар ҳатто коҳинларнинг ҳам буюмларини тортиб оладилар. Хотинларни ўзиники қилиб олишлари мумкин. Шунинг учун чиройли аёллар тум-тарақай бўлдилар...

* * *

Тлачтли ўйини чехословакиялик сайёҳлар Иржи Ганзелка ва Мирослав Зикмундларнинг очеркида баён қилинган. Бунда улар Мексика ва Юкатан ярим оролида яшовчи қадимги одамлар — тольтекларнинг ўйинини образли тасвирлаб берганлар. Ҳозирги замон баскетболи эса ана шундан келиб чиққан.

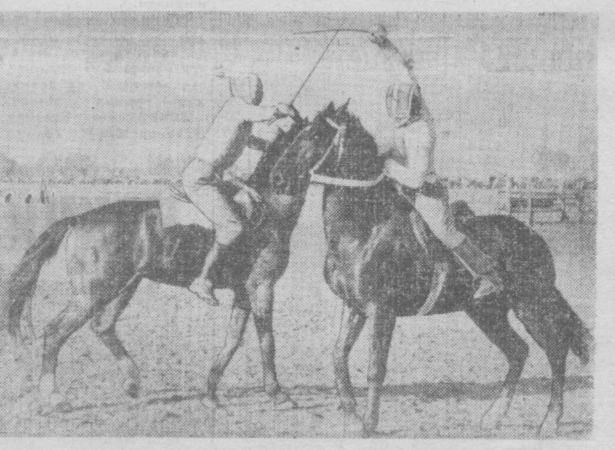

«Султонлар жанги»

М. НУРИДДИНОВ фотоэтюди.

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

ТЎРТЛИКЛАР

Улуғлайман сени,
камалак,
Бир одатинг яқин
юракка:
Инсон каби бош эгиб
ҳар чоқ,
Таъзимдасан она
тупроққа.

* * *

Гулга боққан қиз каби
қуёш,
Кулиб боқар ерга
маҳлиё.
Чиндан азиз, она
еримиз,
Унга гулдек, кўринарми ё?!

* * *

Ёмғир ёғар гоҳида
шаррос,
Гоҳ томчилар кўз
ёшидек оз.
Шоир қалби булутли
осмон,
Шеър илҳоми ёмғирга
қиёс.

Е. ТОНҒОТАРОВ.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР — РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР — РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР — РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

1 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 — Ғафур Ғуломнинг ижодий меросидан, 18.30 — Қўшиқ ва рақслар, 19.20 — Татар куйлари, 20.00 — «Октябрь» радиостанцияси (рус.), 20.30 — Қурувчилар учун концерт (рус.), 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун), 22.00 — Қардош коммунистик партиялар ҳаётидан, 22.10 — Севги қўшиқлари, 22.40 — А. Раҳмат. Уруш йилларининг ҳужжатли ҳикоялари (рус.), 23.20 — «Алла» қўшиқлари.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Виктор Рид. «Қоплон» (радиопостановка), 20.10 — Ғарб операларидан парчалар, 20.50 — «Юксак истеъдод» (рус.), 21.00 — Концерт (Тожикистон ССР халқ артисти Ш. Муллажонова), 21.30 — Украина эстрада куйлари.

Телевидение

1 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар**, 18.20 — **Кизил елканлар** (ёшлар учун), **Соат 20** (бадиий фильм).

20.50 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 20.55 — **Телевизион янгиликлар**, 21.10 — **Миллионлар университети**, 21.05 — **Устоз санъаткорлар**, 22.05 — **Оддий фашизм** (ҳужжатли фильмнинг 1-қисми), 23.10 — **Ғазалхон ёшлигим** («Ёшлик» студияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Қорбобога совғалар** (болалар учун), 17.25 — **Асфальтдаги из.**

Ўзбек тилида: 17.45 — **Моҳир қўллар** (мактаб ўқувчилари учун), 18.15 — **Уликлар ва тириклар** (бадиий фильмнинг 1-серияси), 19.50 — **Тошкент янгиликлари.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 1/XII да **Евгений Онегин**, 2/XII да **Демон.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 1/XII да **Қирол Лир**, 2/XII да **Сарвқомат дилбарим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/XII да **Бағри тош**, 2/XII да **Қари қиз.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи **Иван Рубан, ўзбек цирк коллективи** ва **қизиқчилар группаси.**

Кино театрларда

1 ДЕКАБРДА

Уруш ва тинчлик (2-серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кеч соат 5 ярим, 7 ярим ва 9-15 минутда).

Улар солдатлар изидан бордилар. «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (2-залда), НАВОИЙ номли, «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кечқурун).

Шайтон арава — «МОСКВА», «МИР» (кечқурун).

Ноктюрн — «ДРУЖБА» (1-залда), СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Дадил қадам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кеч соат 7 да).

Розмари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

Ганга ва Жамна — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

«Зангори экран» телевизион ательелари республика бирлашмасининг

КИНЕСКОПЛАР ТИКЛАШ ЦЕХИ

аҳолининг яроқсиз бўлиб қолган 35ЛК2Б, 40ЛК1Б, 43ЛК2Б

КИНЕСКОПЛАРИНИ ТИКЛАБ БЕРАДИ

Кинескопларни тиклаш ҳақи: 35ЛК2Б — 11 сўм, 40ЛК1Б — 15 сўм, 43ЛК2Б — 20 сўм.

Тикланган кинескопни ишлатишнинг гарантияли муддати — бир йил. Гарантияли муддат ичида ишдан чиқиб қолса, яроқли кинескопга бепул алмаштириб берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массив, Пионер кўчаси, 27-уй (9, 11-трамвайнинг «Пионерская» остановкаси). Телефон Ж-7-07-50.

Бунинг учун район телевизион ательеларига ҳам мурожаат қилиш мумкин.

ТОШКЕНТ ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ

телефонистлар ва шаҳарлараро алоқа аппаратларига хизмат кўрсатувчи ходимлар тайёрлайдиган

КУРСГА

8—10-синф ҳажмида маълумоти бўлган ва Тошкент шаҳрида яшаб турган қиз ва йигитларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Қабул қилинганлар стипендия билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 28-уй, 3-қават, кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АВТОТРЕСТИГА

Тошкент шаҳар автопаркларида ишлаш учун I, II класс шофёрлар, 3 йиллик иш стажи бўлган III класс шофёрлар

КЕРАК

Тошкентда яшовчилар ётоқ билан таъминланади, оилалилар айрим хоналар билан таъминланади. Квартира билан 1967 йил ичида таъмин қилинади.

Меҳнат ҳақи вақтбай-премиал асосда тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пушкин кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ

съёмчи, моталчи, зарядчи, браковкачи, ровничница, гребенщица, самонакладчица, чесальщица, ленточница, слесарь, токарь, электромонтёр, дурадгор, бўёқчи касбларига ўргатиш учун Тошкент шаҳри гражданларини 17 ёшдан тортиб, шунингдек мастер ёрдамчилари тайёрлаш учун Совет Армияси сафидан демобилизация этилган кишиларни

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Тошкент тўқимачилик комбинатига юкчилар, транспортировкачилар, уборщицалар, охранниклар ҳам керак.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Физкультурная кўчаси, 6-уй, 4-хона, ишчи ёллаш бўлими (7, 9, 11-трамвай, 2, 2-а троллейбуснинг «Физкультурная» остановкаси).

ТОШКЕНТ КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИГА

ўзбекча машинистка

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Циолковский кўчаси, 325-уй (16, 20-автобуснинг «Техникум» остановкаси).

Тошкентдаги 2-АВТОКОМБИНАТГА

ишчилар билан ҳисоб қилиш ва материал учёти билан таниш бухгалтерлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Собир Раҳимов станцияси (18, 30-автобуслар боради).

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбек тилида чиқадиган

„ТОШКЕНТ ОҚШОМИ"

ва рус тилида чиқадиган

„ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ"

НОМЛИ КЕЧКИ ГАЗЕТАЛАРГА ТУРЛИ ХИЛ

ЭЪЛОНЛАР

ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси 26-уй. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти. 3. қават 79-хона (якшанба кунларидан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача).

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор В3-02-49 дан В3-02-58 гача Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими — 3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони В3-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — В38142).

1 ДЕКАБРЬ, 1966 ЙИЛ. Р. 08949 Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. Г. 2913.